ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 304 (8221)
ДЕКАБРИИН 29
СУББОТО
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Коллективнэ хүтэлбэриин ленинскэ ёһо гуримуудые наринаар сахиха

Мүнөө республика дотор городской болон районно партийна конференцинүүд боложо байна. Үнгэрһэн эдэ конференцинүүдэй дүнгүүдэй бүрин соггсологдоодүй байбашье, түбхын түрүүндэ ямар тобшолол хэмээр байнаб гэбэл, олонхи партийна органууд өөһэдынгөө хүтэлбэриие нилээд һайжаруулһан, партийна ажабайдалай ленинскэ ёһо гуримуудые нарин нягтаар сахидаг, коллективнэ хүтэлбэрилгын принципүүдые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлдэг болоһон байна.

Энэ тобшололые юугээр баримталхаб гээ һаа, урда-урдын жэлнүүдэйхитэй сасуулаад үзэбэл, һаяхан үнгэрөөшэ ажахын жэлдэ республикамнай нилээд амжалтануудые туйлаа. Гүрэндэ һү, нооһо тушааха, худалдаха жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээбди. Колхозууднай малаа дулаанаар, садхаланаар үбэлжүүлгэдэ муу бэшээр бэлэдхээ. Республикын колхозууд малдаа байрануудые бариха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 5-да дүүргэһэн байна. Зарим аймагууд болон колхозуудай ажахын үрэ дүнгүүдые абажа хараа һаа бүришье һайн байха юм. Энэ хадаа партиин XX съездын түүхэтэ тогтоолнуудаар зоригжоһон советскэ хүнүүдэй шэн габьяата ажалые, тэдэнэй улам бүри ургажа байгаа үүсхэл оролдолгые харуулхатаяа хамта, мүн партийна органуудай зүгһөө ажахые бодотоор хүтэлбэрилдэг болоһыень, олониитэ зонтой холбоо барисаагаа тэдэнэй бэхижүүлһыень гэршэлнэ.

Үнэхөөрөөшье партиин айкомууд болон райкомууд, КПСС-эй Уставаар хараалагдаһанай ёһоор, пленумүүд, бюро болон эдэбхитэдэй суглаануудые саг болзор соонь үнгэргэжэ, тэндэ шухала асуудалнуудые дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэнэ, тиигээд бодото хэмжээ-ябуулгануудые баталан абана. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые тодорхойлходо, мүн хэрэг дээрэнь бэелүүлхэдэ олониитэ эдэбхитэд үргэнөөр хабаадуулагдана. Коллективнэ хүтэлбэриин үльгэр жэшээнүүдэй нэгэниинь энэ гээшэ.

Коллективнэ хүтэлбэриие гүйсэдөөр бэелүүлээд, хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй һанамжа болон дурадхалые хараадаа абалсажа, хамтадаа зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр шиидхэбэринүүдые гаргажа байгаа һаа, ехэ алдуу эндүүнүүдэй болохогүйнь мэдээжэ. Зүгөөр, коллективнэ хүтэлбэри хадаа хүнэй харюусалгые һуладхаха гэһэн удхатай бэшэ, харин хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй өөрынь харюусалгые эрид шангадхаха гэһэн эрилтэ табина. Иимэ шанга журамтай байгаагүй һаа, хүтэлбэрилэгшын урда хатуу эрилтэ табяагүй һаа, хэрэгээ һайнаар бүтээхэнь бэрхэтэй бшуу. Коллективнээр шиидхэбэри гаргаа һаа, заатагүй коллективнээр харюусаха зэргэтэй гэжэ һанаад, хүтэлбэрилэгшын өөрынь харюусалгые һуладхажа болохогүй.

Олониитэ зоной ажал хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ түшэглөөд, тэдэнһээ һургаал абаад, тэдэниие зүбөөр ударидаад, тэдэнэй үүсхэл оролдолгые дэмжэн бадаруулаад, шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ тэдэниие үргэнөөр хабаадалсуулаад ябаһан хүтэлбэрилэгшэд лэ зондо хүндэтэйшье байдаг, хүдэлмэридөө һайн амжалтануудыешье туйладаг байна. Энээн тушаа В. И. Ленин ехэ ойлгомжотойгоор иигэжэ зааһан байна: «Хүтэлбэрилэгшэ—коммунист өөрынгөө хүтэлбэрилхы эрхые имагта юугээр тодоруулха ёһотойб гэхэдэ, тэрэ хадаа багшанар-дүршэлтэдэй дундаһаа улам бүри олон туһалагшадые өөртөө оложо абаха, хүдэлмэрилхэдэнь тэдэндэ туһалжа шадаха, тэдэниие дэбжүүлхэ, тэдэнэй дүй дүршэлые харуулха, хараадаа абаха» зэргэтэй. Партийна демократиие, коллективнэ хүтэлбэриие хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлээд байһан ударидагша—коммунист иимэ шадабаритай болодог байна.

Зүгөөр зарим айкомууд пленумүүд, бюро болон партийна эдэбхитэдэй суглаануудые саг соонь үнгэргэнэгүй, тиин партийна ажабайдалай ленинскэ ёһо гуримуудые нягтаар сахинагүй. Жэшээлхэдэ, 1956 ондо партиин Зэдын айком аяар таба һарын болзор соо пленум зарлангүй байгаа һэн. Тиихэдэ КПСС-эй Ахын айком бюрогойнгоо 7 гэшүүдһээ миил 3 гэшүүдэй байбашье, заседани үнгэргөөд, тон шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна. Эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдэ бюрогой гэшүүдэй бултадаа байлсаха аргагүй байгаа һаань, харин тэдэнэй олонхинь заатагүй байлсаха ёһотой байгаа. Теэд айкомой бюрогой олонхи гэшүүдэй үгы байтар, миил гурбан гэшүүдэй хабаадалгатайгаар заседани хээд, шиидхэбэри гаргаха гээшэ коллективнэ хүтэлбэриин удхые һэнгэргүйгөөр хазагайруулһан ябадал болоно бшуу. Тэрэшэлэн партиин Улан-Удын горком, Железнодорожно райком болон Баунтын айком бүхэли жэл соо партийна эдэбхитэдэй суглаа оройдоо нэгэ дахин зарлаһан байха юм. Мүн зарим эхин парторганизацинуудта суглаануудынь удаан болзор соо зарлагдангүй байшана, зарим ушарта суглаануудынь политическэ хүмүүжүүлэлэй бодото һургуули боложо шаданагүй, идейно-политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэнэгүй.

Коллективнэ хүтэлбэриин ёһо гуримуудые хазагайруулдаг заншалые гансахан захиралтаар усадхажа болохогүй байһаниинь мэдээжэ. Энээниие эсэслэн үгы хэхын тулада парти доторой демократиин ленинскэ ёһо гуримуудые хаа хаанагүй нарин нягтаар сахиха, энээн тушаа ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, партиин бүхы хэрэгүүдтэ коммунист бүхэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха, партийна политикын асуудалнуудые коммунистнуудай дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэхэ ябадал хангаха, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

Коммунист бүхэнэй нангин уялгань юуб гэхэдэ, дутуу дунда зүйлнүүдые, алдуу эндүүнүүдые элирүүлэн, эрид шангаар шүүмжэлхэ зуураа, эдэ алдуунууд болон дутуунуудые усадхаха хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө туһалха, партийна шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ, гүрэнэй болон партийна журам бүхэжүүлхые оролдохо ёһотой.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүд республикымнай ажалшадые шэнэ амжалтануудта зоригжуулна

Дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, эршэ хүсэеэ улам шангадхана

КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй тогтоол «Бурмонголстрой» трестын барилгашадай дунда ажалай шэнэ ехэ дэбжэлтэ үүсхээ.

Партиин түүхэтэ тогтоолтой трестын хүдэлмэришэн бүхэн танилсаха зуураа, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ шэнэ уялгануудые абана.

Уржадэр «Бурмонголстрой» трестын автобазын уужам һаруул улаан булан соо хүдэлмэришэд, албахаагшад ажалайнгаа һүүлээр олоороо сугларжа, партиин тогтоолтой танилсаба. Энэ хөөрэлдөөе агитатор И. И. Трофимов үнгэргөө.

Трестын автобазын машинануудай резинэ няагша И. К. Пискунов үгэ хэлэхэ зурааа, иигэжэ мэдүүлбэ.

— КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол соо гэр байрын барилга тухай хэлэгдэнэ. Тиимэһээ бидэнэр энэ тогтоолые ехэтэ һонирхожо уншаба, хөөрэлдэбэ гээшэбди.

Манай автобазын коллектив 1956 онойнгоо түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүнөө энэ амжалтаяа улам саашань арьбадхахын түлөө тэмсэхэ ёһотойбди.

Түрэл партиингаа гаргаһан энэ тогтоолтой танилсаад байхадаа, нэгэшье машина миин байлгахагүйб,—гэжэ нүхэр Пискунов мэдүүлһэн байна.

Тэрэшэлэн иимэ уншалга, хөөрэлдөөнүүд трестын барилгын участогуудаар олон тоото хүдэлмэришэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэбэ.

—Партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые манай барилгын участогай хүдэлмэришэд баяр баясхалангай оршон байдалда угтаа,—гэжэ трестын 4-дэхи барилгын участогай шулуушадай комплексно бригадын бригадир П. Ф. Воробьев хэлэбэ.—Тогтоолой үгэ бүхэниинь манай Эхэ ороной баялигые улам саашань арьбадхахын, арадай ажабайдалые һайжаруулхын тулада зорюулагданхай. Тогтоол соо гэр байрын барилга түргэдхэхэ тухай хэлэгдэнэ гээшэ ааб даа. Гэр байра барилганuудай хүдэлмэриие түргэдхэлгэ маанадһаа дулдыдаха байна. Тиимэһээ манай бригадынхид энэ тогтоолтой танилсаад байхадаа, үдэр бүриингөө даалгабариие хоёр дахин үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ хэлсээбди. Тиихэдэ барилгаяа үбэлэй ямаршье хүйтэндэ хэхэ, хирпиисээр байрын ханые түргөөр бүтээхэ гэһэн шэнэ уялга абанабди.

Удаань үгэ хэлэһэн нүхэд Островерхов, Листавенко, Черных, Трофимов болон бусад партиин ЦК-гэй Пленумэй гаргаһан тогтоолые һайшааһан тухайгаа мэдүүлхэ зурааа, барилгын участогуудай хүдэлмэришэдэй дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаа гэжэ хэлэбэ.

Ф. Башухаев, «Бурмонголстрой» трестын үйлэдбэриин таһагые даагша.

Уралан нарижуулгын дурадхалнууд

Улан-Удын модоной заводой коллектив КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй тогтоолые ажалай шэнэ дэбжэлтээр угтаа. Промышленностиие хүгжөөхэ талаар партиин шэнэ анхарал оролдолгодонь харюу болгон заводойхид ажалайнгаа эмхидхэлые улам һайжаруулна. Заводой хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даалгабариие Агууехэ Октябрьска революциин 39-дэхи жэлэй ойн урда тээ дүүргээд, 6-дахи табанжэлэй 2-дохи жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ, хэдэн мянган кубометр хюрөөдэгдэмэл модо гүрэндөө үгөө.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй дүй дүршэлые, уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой дурадхалнуудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ асуудалда тусгаар анхаралаа хандуулаа.

Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэд, уралан нарижуулагшад үйлэдбэриие һайжаруулха талаар нилээд юумэ хэнэ. Байгша ондо уралан нарижуулгын 25 дурадхалнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Энэнь жэлдээ 120 мянган түхэриг мүнгэ алмаха юм. Жэшээлхэдэ, слесарьнууд И. М. Москвитин, М. В. Бухаров, В. И. Тюрюханов гэгшэдэй дурадхалнууд модо ашаха ба тэрэниие буулгаха, модо хюрөөдэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ туһа нэмэри боложо үгэхэ байна.

Жэлэй дүүрэтэр модоной заводой коллектив 22 мянган кубометр хюрөөдэгдэмэл модо түсэбһөө гадуур гүрэндөө үгэхөөр шиидэв. КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй тогтоолтой танилсаад, хүдэлмэришэд Никифоров, Щукин, Краснин гэгшэд иигэжэ хэлэнэ:

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй энэ тогтоол промышленностиие саашань хүгжөөхэ, советскэ арадай ажабайдалые улам һайжаруулха тушаа партиин анхарал оролдолгын шэнэ гэршэ болоно. Энээндэнь харюу болгон, бидэ ажалайнгаа амжалтые арьбадхан, бүри һайнаар хүдэлхэбди.

О. Березков.

Новосибирскэ гидроэлектростанциин барилга. Обь мүрэнэй уһан плотина сооугуур гарадаг болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: плотинын юрэнхы түхэл харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Белоруссиин мотоциклнууд

Минскын мотовелосипеднэ завод «М-1-М» гэжэ маркын мотоциклнуудые олоор бүтээн гаргадаг болоо. Предприятиин бүлэг конструкторнуудай ухаалан зохёоһон энэ мотоцикл газаа талаһаа уранһайханаар хэгдэһэн байхаһаа гадна, ашаглахада ехэ таарамжатай.

Мотоциклын двигатель багахан цилиндртэйшье һаа (125 кубическа сантиметр), 5 мориной хүсэнһөө үлүү хүсэтэй юм. 100 километр газарта тус мотоцикл ороймдоол 2,4 литр горючи галдадаг. Электротүхеэрэлгэдэнь переменнэ ток хэрэглэгдэнэ. Энэнь шэнэ шухала юумэ болоно. Аккумуляторай эбдэрээшье һаань, переменнэ ток хэрэглэн, мотоцикл заводилжа болохо юм. Мотоциклын хойто мөөртэ һуулгагдаһан һанжуурга муу харгыгаар ябахада дондордог ушарые зайсуулна.

(ТАСС).

Һү ехээр һаахын түлөө оролдохо хэрэгтэй

— Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал һү һаалгамнай 2—2,5 дахин дээшэлээ гэжэ нэгэн дуугаар, бардамаар, һанаа амарангяар Суулгын МТС-эй ба тэрэнэй харьяата колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хэлсэдэг. Хэлэһэнээ лаблахын тула эдэ нүхэд тоо баримтануудые олоор харуулхые һэдэдэг.

Теэд тэдэ тоо баримтануудыень һайса шэнжэлээд үзэхэдэ, МТС-эй харьяата колхозууд нёдондо жэлэй декабрь һарада үнеэн бүриһөө үдэр бүри миил 400—800 грамм һү һаажа байгаа ха юм. Иимэ бирагүй дүнгүүдтэй энэ жэлэйнгээ хүдэлмэриие сасуулжа үзөөд, һанаагаа амаршаха ябадал тон буруу. Юуб гэхэдэ, бодото дээрээ энээхэн үедэ үнеэн бүриһөө үдэртөө ороймдоол 1,5—1,9 килограмм һүн һаагдана бшуу.

Зүгөөр энэ МТС-эй харьяата колхозуудтай хүршэ ажаһуудаг Гашейн МТС-эй харьяата колхозууд тон адлихан эрхэ байдалтай байгаад лэ ажахын шэнэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо суулгынхидһаа 42,5 литрээр ехэ һү үнеэн бүриһөө һаагаа. Энэшье жэшээ дээрэһээ харахада Суулгын МТС-эй харьяата колхозуудай туйлаһан амжалтанууд бирагүйхэн лэ байна.

Яахадаа һүн багаар һаагданаб гэхэдэ, эндэ малай эдеэлүүлгэ, харууһалга үшөөл муу байһаар, фермэнүүд дээрэ түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ талаар бага хүдэлмэри хэгдэнэ.

Үнеэдые зүбөөр харууһалжа, һайнаар эдеэлүүлжэ байбал, тэдэнэй ашаг шэмэ үгэлгэнь дээшэлдэг гэжэ эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, МТС-эй болон колхозой мэргэжэлтэд һайса мэдэнэ, энээн тушаа нилээд хөөрэлдэһэншье, хэлсэһэншье байха юм. Гэбэшье, эдэ нүхэдэй үгэ хэрэг хоёрой хоорондо ехэхэн алгасал гарана.

Жэшээнь, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Л. Цыренов, зоотехнигынь нүхэр Мижытов) малай үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр ябажа байна. Энэ колхозой комплексно 1-дэхи бригадын фермэ дээрэ (бригадирынь Б. Норбоев) малай байха байра хүсэд заһагдажа дүүрээдүй, малые эдеэлүүлхэ хашаа хоройнууд соо кормушканууд һаял, декабриин 20-доор хэгдэжэ эхилээ.

Мүнөөшье олохон гүүртэнүүдтэ кормушка, хобоонууд дуталдана. Энээн дээрэһээ боложо, үбһэ тэжээл малда гэшхэгдэнэ, аргал шэбхээр холигдоод хаягдана. Теэд, энэ колхоз үбһэ тэжээлээр хүсэд хангагданхай бэшэ юм.

Иигэжэ бии байһан тэжээлээ хайра гамгүйгөөр гаргашалжа байбал Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз хабарай сагта үбһэгүйшье үлэшэжэ болохо.

Мүн иимэрхүү байдал Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь Алексеев, зоотехнигынь Бимбаев) үзэгдэнэ.—Кормушкануудые юундэ хэнэгүйбта,—гэжэ һурахада, эндэхи хүтэлбэрилэгшэд,—тёс, модогүй дээрэһээ хэжэ шадаагүйбди,—гэһэн харюу үгэдэг.

Харин үнэнтэ дээрээ тэрэ тиимэ бэшэ, гансал оролдолгоёо гаргаагүй дээрэһээнь болоо ха юм.

Үнеэдэй ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула бүдүүн тэжээлнүүдые, илангаяа солоомо, мэхиинэ болон бусадые буйлуулжа, малда эдюулхэ хэрэгтэй. Энээн тушаа КПСС-эй обкомой III пленумэй тогтоол соо сэхэ хэлэгдэнхэй. Гэбэшье, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гансахан 3-дахи фермэ дээрэ кормозапарник һаяхан тодхогдожо, хүдэлжэ эхилээ. Бэшэ хоёр фермэнүүдтэнь кормозапарнигууд биишье һаа, үшөө тодхогдоогүй. Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо кормозапарник тодхохо байрань үүдэ, потологгүй, шэнэ кормозапарнигынь хэсэг хэсэгээрээ эндэ тэндэ хаягданхай хэбтэнэ.

Эдэ колхозуудта шэмэтэ тэжээл, силос муугаар хэрэглэгдэнэ. Жэшээнь, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи, мүн Молотовой нэрэмжэтэ колхозой фермэнүүд силосээ малтажа асараад, янгинама хүйтэндэ газаа хаяжа, малдаа эдюулнэ.

Малай эдеэлүүлгые һайжаруулхын түлөө эндэхи хүтэлбэрилэгшэд яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй.

Республикын түрүү колхозуудай дүй дүршэлһөө хаража үзэхэдэ, үнеэдые уянда байлгажа эдеэлүүлхэ, харууһалхада һүн нилээд ехээр дээшэлнэ. Энээн тушаа Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо түрүүшын алхам хэгдээ. 2-дохи фермэ дээрэ 66 үнеэд байлгагдана. Энэ фермэ һү һаалгаараа колхоз ба МТС-эй харьяата колхозуудай фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Энэ фермын жэшээгээр бүхы фермэнүүдээр үнеэдые уянда байлгахада болохо байгаа. Гэбэшье, энэ түрүү дүй дүршэл бусад колхозуудаар дэмжэгдээгүй үлэшоо.

Үбэлэй сагта малаа бүлеэн уһаар уһалжа байха тушаа хэды хэлсэбэшье, энэ асуудал баһал шиидхэгдээгүй байһаар.

Үнеэдэй амидын шэгнүүрыень, ашаг шэмыень хараада абажа зохёоһон тусхай рационой ёһоор үнеэдые эдеэлүүлхэ хэрэг эндэхи колхозуудаар эмхидхэгдээгүй. Үнеэн бүхэндэ нэгэ адли хэмжээнэй үбһэ, силос болон бусад тэжээл үгтэнэ. Ехэнхидээ тэжээл ямаршье хэмжүүргүйгөөр, багсаамжаар гаргашалагдана.

Олон һаалишад үнеэдтээ хэды шэнээн тэжээл үгэхэеэ мэдэнэгүй.

Суулгын МТС-эй харьяата колхозуудаар ажахын үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ, малажалаа хүгжөөхэ талаар ажахын шэнэ жэлдэ шэнэ уялганууд абтаһан юм. Иигээд лэ, бүхы колхозооро абаһан уялгаараал эндэхи партийна эхин организацинууд мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгээ дүүргээ гэхэдэ зүбтэхэ. Алишье фермэ дээгүүр ябахадаа һаалишадай абаһан уялгануудые харахагүйт, харахыншье аргагүй. Юуб гэхэдэ, һаалишад өөһэд өөһэдөө уялга абаагүй байшоо.

Колхозуудай правлени ба партийна организацинууд һаалишадта һү һааха һара бүриинь даалгабари үшөө хүргөөгүй, тиимэһээ тэдэнэр үдэр бүри, һара бүри хэды шэнээн һү һааха байһанаа мэдэнэгүй. Иигэжэ ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэһэн мүрысөөн үрэ дүн үгэнэгүй, үгэхэшье аргагүй.

Малшадай культурна эрилтэ муугаар хангагдана. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи фермэдэ улаан булан үшөө эмхидхэгдээдүй. Зарим фермэдэ бии байһан улаан булангууд түхеэрэлгэ муутай, эндэ газетэ, ном тон хомор.

Эдэ дутуу дундануудаа усадхаха хэрэгтэнь эндэхи колхозуудта КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой Суулгын МТС-эй зонодохи инструкторска группа бодото туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй. Мүн МТС-эй дирекци, тэрэнэй мэргэжэлтэдшье үсэд шангаар оролдохо ёһотой.

Д. Цыбикжапов, манай тусхай корреспондент.

Польско архивна материалнууд Польско Арадай Республикын Правительствода дамжуулан үгтэбэ

СССР-эй гүрэнэй архивуудта хадагаламжада байһан польско хэдэ хэдэн архивна материалнуудые Польско Арадай Республикын Правительствода дамжуулан үгэжэ тухай шиидхэбэри СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн.

Дурсагдаһан материалнуудые Польско Арадай Республикын Правительствода дамжуулан үгэһэн тухай Актда гар табилга СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствэдэ 1956 оной декабриин 27-до болоо.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын, МВД-гэй Главна Архивна Управлениин болон Польско Арадай Республикаһаа СССР-тэ байдаг Посольствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Актда гар табилгын үедэ байлсаа.

(ТАСС).

Олониитын эдэбхи үүсхэлдэ түшэглэн, нютагай Соведүүдэй хүдэлмэриие улам һайжаруулая

☆☆

Һунгагшадайнгаа найдабари харюулхын түлөө тэмсэнэ

Хоринн аймагай Анаагай сомоной Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэр депутадууд Цыбикжапов, Будаев, Гасаранов ба бусад олон депутадууд арадай этигэмжэ, найдабарине нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ, харьяата колхозуудтаа ниитын хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг, һунгагшадайнгаа үмэнэ тоосоогоо хэдэг болонхой. Энээнэй ашаар сомоной харьяата колхозууд ажахын жэлые амжалтатайгаар дүүргээ.

«Улаан-Одон» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыбикжапов Д. Ц., орлогшонь депутат нүхэр Цынгуев С.-Ж). ажахын үнгэрһэн жэлдэ ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхээ. Ехэхэн талмай дээрэ кукуруза тарижа, һайн үргаса ургуулжа, силос дараһан байна. Тиихэдэ гүүртынь һаалишад үнгэрһэн үбэлһөө эхилжэ, бүхы үнеэдээ уяанда байлгажа эдеэлүүлдэг болоо. Мүн үнеэд зун һүниндөө адуулагдаа. Эдэ бүгэдын ашаар һү һаалга урда жэлнүүдэйхиһээ нилээдгүй дээшэлээ.

Колхоз нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1085 литр һү һааһан байна. Энэнь урзанда жэлэйхиһээ 500 гаран литрээр ехэ болоно. Ажал хүдэлмэреэрээ суурхаһан, баян дүй дүршэлтэй болоһон түрүү һаалишад эндэ олон. Колхозой һаалишан, сомоной Соведэй депутат Дугарма Нимаева ажахын үнгэрһэн жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1498 литр һү һааһан байна.

Дугарма Нимаева малдаа үбһэ тэжээл нормын ёһоор, сагыень алдангүй үгэдэг юм. Юрэнхыдөө нүхэр Нимаева мал эдеэлүүлхэ, уһалха, һааха, малай байрые сэбэрлэхэ саг гуримые наринаар сахидаг байна. Тиигээд үбһэ, зелёнко үнеэдтэ нэгэ мүһэн ехээр үгэдэггүй, харин бага багаар таһалжа үгэдэг. Илангаяа шэмэтэ ба концентрированнэ тэжээл малда зүбөөр эдюулхэ хэрэгтэй гэжэ нүхэр Нимаева хэлэдэг.

Колхозой малшад ажахын энэ жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, тэрэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байнад. Ажахын энэ жэлэй декабрь һарын түрүүшын хахадта колхоз хамта дээрээ 5595 литр һү һааба. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 3560 литрээр дээшэлээ.

Сомоной харьяата колхозуудта хонидой тоо толгой олошоржо, илангаяа үүлтэрынь һайжаржа байнхай. «Улаан-Одон» колхозой ОТФ-е даагша, сомоной Соведэй депутат нүхэр Цынгуев Санжижап урзанда жэлдэ Ставропольско хизаарһаа нарин нооһотой 250 толгой хонидые худалдан абажа, асараад, үүлтэртэ хонидой тусхай отара бии болгоо. Мүнөө колхозой хонидой 67 процентнь нарин ба нарибтар нооһотой болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,5 килограмм нооһон хайшалагдаха түсэбтэй байһан аад, 2,8 килограмм хайшалагдаа. Ингэжэ мүнөө жэлдэ «Улаан-Одон» колхоз гүрэндөө 16 тонно эрхим шанартай нооһо тушаагаа. Гүрэндэ ганса нооһол тушаалгаһаа колхоз 560 мянган түхэригэй олзо абаба.

Энэ колхозой зарим хонишод Ш. Эрдынеева, Д.-Ж. Дамбаева гэгшэд отарынгаа хонин бүриһөө дунда зэргээр 4,9—3,9 килограмм нооһо хайшалаа.

Колхозой хонишод туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй, бүри урма зоригтойгоор ажаллажа байнад. Үнгэрэгшэ зун, намартаа хонид саг болзортоо искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ. Үбэлжэлгээ түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаад, тэдэнэр мүнөө шэнэ түлнүүдые хүлеэжэ байнад.

Колхозой правлени, партийна организаци малшадайнгаа габшагай ажалые тэмдэглэн, ажахын жэлэй дүүрэхэдэ 7 тугал, 69 хони, 1988 литр һү, 1275 килограмм нооһо, 12295 түхэриг мүнгэ нэмэлтэ түлбэри болгон үгэһэн байна.

Малшадай культурна ажаһуудалые һайжаруулхын, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула тэдэнине һайн, дулаан байраар хангаха хэрэгтэ сомоной Соведэй депутат нүхэр Гасаранов Базардара анхарал оролдолго ехээр гаргадаг. Нүхэр Гасаранов колхоздоо 1955—1956 онуудай туршада ехэ ажал ябуулһан байна. Энээнэйнь ашаар сомоной харьяата «Путь Сталина» колхоз барилгын хүдэлмэреэр бага бэшэ амжалта туйлаа. Колхоз энэ хоёр жэл соо малшадтаяа Хотогор гэжэ газарта хоёр квартиратай хоёр гэр, культбаза, бани, 100 толгой тугалай байха типовой байра шэнээр баряа, мүн колхозойнгоо центральна буусада 11 гэр шэнээр барижа, тэндэнь колхознигууд түбхинэн оронхой. Колхоз энэ амжалтаараа һанаагаа амарангүй ерэхэ жэлдэ үшөө хэдэн барилгануудые шэнээр барихаар харааланхай. Мүнөө үедэ 6 хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна.

Колхознигууд ниитынгээ суглаан дээрэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ анхаралаа үдэр бүри хандуулхые эринэд. Һаяхан, ноябрь һарада болоһон сомоной Соведэй сесси дээрэ сомоной Соведэй депутат нүхэр Д. Будаев һунгагшадай эрилтээр сомоной харьяата «Улаан-Одон» колхоз дээрэ шэнэ һургуули барихаар һанамжа оруулһан байха юм.

Эдэ асуудалнуудаар аймагай гүйсэдхэхэ комитедһээ туһаламжа эриһэн тогтоол сомоной Соведэй сесси абаһан байна.

Д. Батуев, Анаагай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

☆☆

Манай депутат

Горхоной эхин һургуулиин багша Зоя Филипповна Поломошных 1955 ондо ажалшадай депутадуудай Заиграйн аймагай Соведэй депутадаар һунгагдаа һэн.

Депутадай уялгые дүүргэжэ эхилхэдээ Зоя Филипповна нэн түрүүн һунгагшадайнгаа ажал хүдэлмэритэй, тэдэнэй ажабайдалтай танилсаһан, тэдэнэй дурадхалнуудые бэшэжэ абаһан байна.

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй ба сельскэ Соведэй сессинүүд дээрэ ажахын ба культурна байгуулалтын элдэб асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдэ депутат Поломошных эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, өөрынгөө һанамжа дурадхалнуудые хэлэдэг.

Депутат нүхэр Поломошных һунгагшадтайгаа саг үргэлжэ холбоо барисаатай байдаг, тэдэнэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг. Жэшээнь, үхибүүдые гэр бүлэдэнь яажа зүбөөр хүмүүжүүлхэ тухай, мүн бусадшье асуудалаар түрэлхидэй дунда һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Һуралсалай 2-дохи четвертиин эхиндэ «Пионерскэ организаци ба гэр бүлэ» гэһэн темэтэй хөөрэлдөө Зоя Филипповна үнгэргэһэн байна.

Һурагшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэдэ пионерскэ организациин дүүргэдэг үүргэ тухай, һургуулиин жаяг журам сахилгада ба һурагшадые һайнаар һургаха хэрэгтэ пионернүүдэй багшапартаа ямар туһа үзүүлдэг тухайнь депутат Поломошных түрэлхидтэ хөөрэжэ үгөө. Теэд түрэлхидшье өөһэдөө пионерскэ организацида туһалдаг. Тэдэнэр пионерскэ сборнуудые, экскурсинуудые үнгэргэлгэдэ хабаадалсадаг. Түрэлхид-һунгагшадтаяа саг үргэлжын холбоо барисаа байгуулжа шадаһан дээрэһээнь депутат Зоя Поломошных гэгшын хүдэлжэ байһан тосхондо бүгэдэниитын һуралсал һайнаар эмхидхэгдэнэ. Һуралсалай шанар һайжараа.

Арадай багша, аймагай Соведэй депутат Зоя Филипповна Поломошных һунгагшадайнгаа найдабарине ингэжэ дүүргэнэ. **С. Табдаев.**

Малажалые хүгжөөхын түлөө МТС-эй үүргэ дээшэлүүлхэ

(Ажалшадай депутадуудай Байкало-Кударын аймагай Соведэй сессиһээ)

Ниитын малажалые саашадань хүгжөөлгэдэ, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ МТС-эй үүргые дээшэлүүлхэ тухай асуудал ажалшадай депутадуудай Байкало-Кударын аймагай Соведэй сесси дээрэ һаяхан зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар Кабанскын МТС-эй директор депутат Г. И. Васильев элидхэл хэбэ.

Депутат Васильевай элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ олон депутадууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ниитын малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ МТС, тэрэнэй мэргэжэлтэд хамаарханагүй гэжэ шүүмжэлбэ.

—МТС-эй главна зоотехник нүхэр Трубачеев манай колхоздо нэгэл ерээд, ойр зуура байд гээд ябашоо һэн. Кормозапарнигнай юундэ хүдэлнэгүйб, һүн яахадаа багаар һаагдадаг болооб гэжэ тэрэ оройдоо һонирхонгүй ябашоо гэжэ депутат М. Д. Конев хэлэбэ.

Олон колхозуудта эбэртэ бодо малай болон гахайн үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри зүн дэгээн орхигдонхой. Малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэри ехэ удаан механизацилагдана. Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо электрын хүсөөр үнеэ һааха агрегат тодхогдоодүй байһаар хоёр жэл болоо. Теэд МТС-эй мэргэжэлтэд тэрэ агрегадые тодхохо тушаа колхоздо туһа хүргэнэгүй гэжэ депутат Д. И. Ремешевский хэлэбэ.

Манай МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд ниитын малажалые эрид шууд хүгжөөлгэдэ, тэрээнһээ ашаг шэмэ ехээр абалгада анхаралаа багаар хандуулна, миин лэ гоё--гоё уряа үгэнүүдые хэлээд лэ ябадаг заншалтай, гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ В. С. Глушков шүүмжэлбэ.

Колхозуудта малай тэжээл ехээр бэлэдхэхэ, намаг хатааха, сабшалан бэлшээри һайжаруулха, түрүү дүршэл дэлгэрүүлхэ талаар Кабанскын МТС өөдтэй юумэ хэнэгүй гэжэ нүхэр Т. А. Андрианов, депутат С. Г. Вампилова болон бусад тэмдэглэбэ.

Колхозуудай малажалые хүгжөөлгэдэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ МТС-эй үүргые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол аймагай Соведэй сесси баталан абаа.

Н. Николаев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Һүүлэй 2—3 жэл соо Кабанскын аймагта Каменска гэжэ болбосон түхэлтэй хүдэлмэришэнэй тосхон баригдаа.

А. Мантаевай фото.

☆☆

Саг үргэлжын комиссинуудай туһаламжа

Манай Ехэ Нугын сомоной Соведтэ саг үргэлжын дүрбэн комисси эмхидхэгдэһэн байна.

Саг үргэлжын комиссинууд квартал бүхэндэ хүдэлмэриингөө түсэб зохёожо, комиссингаа зүблөөн дээрэ баталаад, тэрэнэйнгээ ёһоор ажалаа эмхидхэдэг юм. Саг үргэлжын комисси хүдэлмэриингөө түсэбые зохёоходоо сомоной Соведэй хэхэ хүдэлмэриин гол асуудалнуудые хараадаа абалсажа табидаг байна.

Саг үргэлжын комиссинууд сооһоо культурно-гэгээрэлэй комисси һайнаар хүдэлнэ. Энэ комиссиин түрүүлэгшэ депутат Честюнин табиһан түсэбэйнгөө ёһоор саг сагтань зүблөө хэдэг, өөрынгөө үүсхэлээр ямар нэгэн шухала асуудалнуудые бэлэдхээд, гүйсэдхэхэ комитедэй үзэмжэдэ табидаг. Нүхэр Честюнин үбэлжэлгын үедэ холын фермэнүүд, отаранууд дээгүүр ябажа, малшадай ажаһуудалые шалгаад, бии байһан дутагдалнуудые дары зайсуулхын тулада сомоной Соведэй гүйсэдкомдо дурадхал оруулдаг. Комиссинуудай оруулһан дурадхалнуудые хоёр долоон хоног соо хаража үзөөд, шиидхэбэри абадагбди.

Финансово-бюджетнэ комисси (түрүүлэгшэнь депутат Будажапов) сомоной Соведэй бюджедэй дүүргэлгэдэ депутадуудые олоорнь хабаадуулжа, бюджедэй орошо, гарашые шалгаха талаар горьтой хүдэлмэри хэнэ.

Ниитын малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, малай ашаг шэмэ болон ороoһо тарянай ургасые дээшэлүүлхэ талаар хүдөө ажахын комисси горьтой хүдэлмэри ябуулна.

Үнгэрэгшэ ажахын жэлэй үбэлжэлгын үедэ «Красное Знамя» колхоз малайнгаа харууһалга, эдеэлүүлгые муугаар эмхидхэһэн дээрэһээ һү багаар һаадаг байгаа. Тус колхозой фермые даагша депутат Ф. Н. Серых гэгшые сесси дээрэ шагнаад, һү ехээр һаадаг болохо тушаа хэмжээнүүдые абаһан байнабди.

Олон депутадууд ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. «Красное Знамя» колхоздо депутат И. Баннов, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо һүнэй фермые даагша Чойжол Цыренов, гахайн фермые даагша Мингазит Фасхутдинов гэгшэд зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг, өөһэдөө ажалдаа жэшээ харуулдаг. Депутат Ч. Ч. Цыренов мал һайнаар адуулагшадай нэгэн юм. М. Ф. Фасхутдиновай даадаг гахайн фермэ эхэ гахай бүриһөө 12 поршоонхонуудые абаа.

Малшадай, һаалишадай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ талаар депутадуудай болон партийно-советскэ органуудай ехэ хүдэлмэри ябуулһанай ашаар манай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз ажахын үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 1065 литр һү һаажа, һү һаалгаяа жэл соо хоёр дахин дээшэлүүлээ. Мал үсхэбэрилхэ түсэбөө бүхы түрэлэй малаар дүүргээ. 100 эхэ хонин бүриһөө 82 хурьган, эхэ гахай бүриһөө 10 поршоонхо абтаа. Манай сомоной колхозууд гүрэндэ малажалай продуктнуудые тушааха түсэбөө хүсэд дүүргээ.

Зүгөөр сомоной Соведэй хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Хүдөөгэй клуб, библиотекэ культурын центр хүсэд боложо шадаагүй байһаар. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени сомоной Соведтэ найдаад лэ клубаа заһабарилха, дулаалха хэрэгтэ анхаралаа хандуулнагүй.

Соведэймнай саг үргэлжын комиссинууд бултадаа һайнаар хүдэлнэгүй, ажахын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсанагүй. Сталинай нэрэмжэтэ, «Красное Знамя» колхозууд үбэлэй түл абалгада бэлэдхэлые удаарууллна. Хүдөө ажахын наукын туйлалтанууд, түрүүшүүлэй дүй дүршэл колхозой үйлэдбэридэ һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Колхозуудта агрозоотехническэ һуралсал эхилээдүй. Энээн тушаа агрономууд А. Игумнов, И. Казаков гэгшэд анхаралаа табинагүй.

Мүн манай хүдэлмэридэ аймгүйсэдком өөдтэй туһаламжа үзүүлнэгүй. Партиин айкомой болон аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд колхоздо олон дахин ерэдэг. Тиибэшье тэдэнэр сомоной Соведэй, тэрэнэй гүйсэдкомой хүдэлмэреэр һонирходоггүй байна. Аймагай хүтэлбэрилхы организацинууд сомоной Соведэй үүргые дээшэлүүлхын түлөө биратай юумэ хэнэгүй, энээндэ анхаралаа табидаггүй.

Д. Гармаев, Кяхтын аймагай Ехэ-Нугын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Нютагай Соведүүдэй үүргэ ба харюусалгые улам дээшэлүүлхэ

Зэдэ голой эхиндэ, хада уулын хабшал жалгануудаар, сагаа мүнгэн оройтой Сарьдаг уулаһаа хүүен шууян буудаг хурдан урасхаалтай гол горхонуудай тохой нугануудаар ажалша бүхэриг малшад ажаһуудаг. Эндэхи хада уулын, үндэр газарай эрхэ байдалда таараһан һахагар нооһотой һарлагууд, үдхэн тоһолиг һүтэй хайнагууд республика дотор мэдээжэ болонхой.

Закаменай аймагай колхозууд партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн һүүлэй үедэ һү һаалгаар яһала бараг амжалта туйлаа. Нютагай үүлтэрэй үнеэдые һайнаар харууһалжа, зүбөөр эдеэлүүлжэ, дулаан байрада байлгажа, урда жэлнүүдэйхиһээ нилээд ехэ һү үнеэн бүриһөө һааһан түрүү һаалишад эндэ олон юм. Аймаг, сомондоо мэдээжэ болоһон эрхим малшад Х. Абидуева, Г. Лыгденова, Р. Соктоева, Ц. Д. Доржиева болон бусад эршэтэ ажалаараа суурхана. Зэдэ, Сэнхир мүрэнүүдэй, Мэлэ голой эрье шадараар шоборгорхон башнинуудтай үнеэдэй, тугалай типовой шэнэ байранууд, байрын шэнэхэн гэрнүүд нюдэ баясуулан жэрылдэдэг боложо байна.

Гэхэтэй хамта, эбэртэ бодо малые үсхэбэрилэн олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар ехэ дутагдалнууд эндэ бии байһаар. Эдэ дутагдалнуудые зайсуулха тушаа аймагай болон сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомууд, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шухала хэмжээ абанагүй.

Закаменай аймагай колхозууд эбэртэ бодо малаар олон аймагуудай нэгэн гээшэ. Зүгөөр һүүлэй дүрбэн жэл соо эбэртэ бодо малайнь тоо жэл бүри хороно. Жэшээлхэдэ, 1953 онойхитой сасуулхада энэ жэлдэ эбэртэ бодо малайнь тоо хоёр мянга гаран толгойгоор, үнеэдэйнь тоо 1954 онойхиһоо мянга гаран толгойгоор үсөөрһэн байна. Эдэ бүгэдэһөө боложо, эбэртэ бодо мал олошоруулха, гүрэндэ мяха тушааха, худалдаха 1956 оной түсэб дүүрээгүй. Малые бэлшээн таргалуулха, тусгаар гунан, дүнэн, амба сарнуудай гүүртэнүүд колхоз бүхэндэ байгуулагданагүй. Тиимэһээ гүрэндэ жэжэ, бага шэгнүүртэй мал тушаагдана. 1956 ондо гүрэндэ тушааһан эбэртэ бодо малайнь амидын шэгнүүр дунда зэргээр абахада 210 килограмм (Улан-Удын зооветинститудай һуралсалай-туршалгын ажахын 6 һаратай тугалай шэнээн), хонидойнь — 28 килограмм, гахайнуудайнь—30 килограмм байгаа. Илангаяа Ждановай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд жэжэ, бага шэгнүүртэй үхэр, хони энэ жэлдэ гүрэндэ тушаагаа.

Эбэртэ малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри тон удаапаар ябуулагдана. Закаменай эрхэ байдалда адуу мори, ямаа олоор үсхэбэрилжэ, мяха нэмээжэ абаха арга бии. Теэд энэ арга хэрэглэгдэнэгүй. Миин гурбан колхоз үсөөхэн ямаатай. Бэшэ бусад колхозуудтань нэгэшье ямаан үлөөгүй.

Мяха, һү ехээр абадаг болохо элбэг арга боломжонуудтай Закаменай колхозуудта бии байһыень тэндэхи түрүү һаалишадай, мал адуулагшадай дүй дүршэл гэршэлнэ. Зүгөөр эндэ түрүү дүршэлые хүсэд һайнаар нэбтэрүүлхын тулада өөдтэй юумэн хэгдэнэгүй.

Хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ түрүү арга Хрущевой, Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» ба бусад колхозуудта хэрэглэгдээгүй. Энээнһээ боложо эхэ хонид олоороо һубайрна. Үнеэдэйнь олонхинь хүйтэн, задагай дал соо байлгагдана. Малдаа үбһэ тэжээлынь хүл доронь хаяжа үгэнэ. Үбэлэй һарануудай гараһаар зарим колхозуудта үнеэдээ нэгэ дахин һаадаг болоһон ушарнууд бии.

Түрүү колхозуудта, фермэнүүдтэ экскурси эмхидхэгдэнэгүй. Иимэ экскурсиин хаа-яа эмхидхэгдээшье хадань, тэрээндэ сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэнэр ошолсодоггүй. Колхозой түрүүлэгшэнэрэй, партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай түрүү колхоздо экскурси эмхидхэхэдэ, ажалшадай депутадуудай сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэнэр юундэ ошолсодоггүй юм гэжэ аймсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Д. Д. Гомбоевһоо асуухада:

—Харин, мартагдашана гээшэ гү?—гэжэ сэхыень хэлэнэ.

Сомон дотор байһан колхозуудайгаа мяха, һү ехээр абадаг болохын түлөө сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомуудта шанга эрилтэ хэгдэнэгүй. Эгээл тиимэһээ энэ оной октябрь, ноябрь, декабрь һарануудта колхозуудтнай хэды шэнээн һү һаагааб, нёдондонойхиһоо һү һаалган ехэ болоо гү, али доошолоо гү, сомонойтнай колхозуудта хэды мал гарзалааб, хэды түл абтааб гэжэ һурахада, Цакирай, Санагын, Утаата Далахайн сомоной Соведүүдтэ тоо мэдээншье байхагүй юм. Мүн колхозуудтань хэды малай гарзалһан, хэды түлэй абтаһан тухай сомоной соведэйхид мэдэхэгүй байба.

Аймагай Соведэй, Цакирай, Санагын ба бусад зарим сомоной Соведүүдэй саг үргэлжын хүдөө ажахын комиссинууд ямаршье түсэбгүйгөөр, муугаар хүдэлнэ.

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй сесси дээрэ 1956 оной туршада үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ асуудалһаа ондоо, малажал үсхэбэрилгын гол шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээгүй. Һүүлэй дүрбэ һара соо аймагай Соведэй сесси орой зарлагдаагүй. Тиигэжэ БМАССР-эй Конституциин заабари дүүргэгдэнэгүй. Аймсоведэй гүйсэдкомой заседаниин протоколнуудай энэ оной апрельһээ ноябрь хүрэтэр бэшэгдээгүй байһан дээрэһээ тэндэ малажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ тухай асуудалнуудай хэлсэгдэһэн, үгыешье тодоруулхын аргагүй. Наукын туйлалтануудые, түрүү малшадай, һаалишадай арга хэрэглэжэ мяха, һү ехээр абахын түлөө аймагай ба олонхи сомоной Соведэй гүйсэдкомууд депутадуудые, эдэбхитэдые олоор хабаадуулан, ёһотой эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулнагүй.

Зунай бэлшээридэ малаа гаргахадань, тэдэнэй холын бэлшээриһээ бусажа ерэхэдэнь адуулжа таргалуулһан малайнь хэды шэнээнээр шэгнүүрэй нэмээһэниинь тодорхойлогдоногүй. Малай шэгнүүр ехэ болгожо, таргалуулһанай түлөө мал адуулагшад ямаршье материальна урмашуулгада хүртэнэгүй. Тиимэһээ зарим малшад малаа зунай бэлшээридэ ехээр таргалуулха гэжэ хүсэд оролдоногүй. Энээнһээ боложо жэжэ, туранхай мал гүрэндэ тушаагдана.

—Малшад малайнгаа толгойнь лэ түлөө харюусадаг, түлөөһэ абадаг гээшэ. Таргалуулжа, шэгнүүрынь ехэ болгоһоной түлөө мал адуулагшадта нэмэлтэ түлөөһэн үгтэдэггүй,—гэжэ Утаата Далахайн сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гармаев хөөрэнэ.

Теэд дэлэнтэйл хадаа үнеэн, дэлһэтэйл хадаа адууһан гээд, толгой тоолоод һуудаг хуушанайнгаа заншал орхижо, мал бүхэнһөө ашаг шэмэ ехээр абадаг болохын түлөө үнэхөөрөө оролдодог, һайн амжалта туйлаһан малшадые материальна талаарынь урмашуулха хэмжээнүүдые абахаар болоо.

Мяха, һү ехээр абаха гэжэ үнэхөөрөө хүсөө хадаа малшадта анхаралаа табиха хэрэгтэй бшуу. Зүгөөр Закаменай аймсоведэй культурын таһагай тоо мэдээнүүд сооһоо харахада, Закаменай аймагай колхоз бүхэндэ культбазанууд шэнээр баригданхай, хүдэлжэ байдаг гэжэ тоологдодогшье һаа, тэдэнэй олонхинь малшадай дунда гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха ёһотой культурын гуламта боложо шадаадүй байһаар. Жэшээ болгон нэгэ культбаза нэрлэе. «Сарланай культбаза» гэһэн томохон гаршагтай, дүрбэ оройтой яһала томошье, үхэрэй шабааһан элбэг лэ гэжэ газаа тээһээнь шабажархиһан гэр соо ороходомнай, нэгэ буландань радиоприёмник, арбаад хорёод номтой библиотечкэ, дүрбэн орон харагдаба. Тэрэ шадар байһан һаалиин гурбан гүүртын хэниинь түрүүлжэ, ямар һаалишан хэды шэнээн һү үнгэрһэн хоёр һара хорин хоног соо һаагаа юумэ ааб гэжэ һонирхоходомнай ханада юумэ харагдабагүй. Газетэшье хомор. Энэ культбаза соо дүрбэн һаалишадай байдагшье һаа, досоонь хүйтэн байба.

—Гал түли болишье адли юм даа. Гэрнай үһэй дээрээ шоройгүй шахуу юм. Колхозой түрүүлэгшэ Санжитов, МТФ-е даагша Гомбоев гэгшэдтэ дааража байнабди гэжэ хэлэгшэлди даа, — гэжэ һаалишан Долгор Мандаганова хөөрэнэ.

Санагын сомоной Совет, тус сомоной «Коммунизм» колхозой правлени һаалиин энэ гүүртынхидтэ анхаралаа табина гэхын аргагүй.

Үбэлжэлгын эхилһээр нүүдэл наймаан Санагын, Утаата Далахайн сомонуудай колхозуудай гүүртэнүүдээр нэгэшье ябаагүй. Даалимба, полусукно, сай, тамхин гэхэ мэтын түрүүшын хэрэглэлэй юумэ манда асарнагүй гэжэ тэндэхи малшад зүб хэлсэнэ.

Закаменай аймагай партийна, советскэ органууд, колхозуудай болон сомоной Соведэй хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэридэхи эдэ дутагдалнуудаа дары усадхажа, нютагай Соведүүдтэ болохоёо байгаа һунгалтые ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтаха зэргэтэй.

С. БАДМАЕВ, манай тусхай корреспондент.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна хүтэлбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлхэ

Һаяхан Ахын аймагта партийна нференци болобо.

Тоосоото үе соогоо партиин айкой хэһэн хүдэлмэриин дүн согсогдожо, мүн аймагай ажахын ба льтурна байгуулалтын шухала ухала асуудалнууд конференци эрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Аймагай ажахые ба культурые ашадань хүгжөөхэ талаар тоосоо үе соо зарим тэды амжалта туйгдаа гэжэ конференци тэмдэглэ. Мяха, һү гүрэндэ тушааха даалбаряа дүүргээгүй нэгэшье колз аймаг дотор мүнөө үгы. Эндэхи лхозууд 200 мянган литр һү түбһөө гадуур гүрэндөө тушааһан йна.

Адуу малаа дулаан, һайн байра йдалтай болгохын тула ехэхэн дэлмэри хэгдэжэ эхилэнхэй. Мотэвой нэрэмжэтэ, «Улаан мални» колхозууд үнеэдэй, хонидой энэ байрануудые барижа дүүргээ.

Зүгөөр конференцидэ хабаадагад гол анхаралаа шиидхэгдээдүй суудалнуудта хандуулһан байна. ндэхи колхозуудай гол һалбари йһан малажал үшөө ашаг шэмэ гатай. Хэрбээ ажахын үнгэрөөшэ элдэ манай республика дотор амхай үнеэн бүриһөө дунда жээгээр 840 литр һүнэй һаагдаа ань, харин Ахын аймаг оройдоо—01 литр һаагаа. Хониноо ноохон аа багаар хайшалагдажа абтана. онин бүриһөө аймаг соо дунда жээгээр миин 780 грамм ноохон йшалагдаа, «Улаан Шулуута», рущевой нэрэмжэтэ колхозууд бүишье бага ноохо хайшалжа абаан байна.

Малай ашаг шэмэ яахадаа иимэ ага гээшэб? Энээниие гансаан лэ байгаалиин эрхэ байдалаар, агай уларилаар тайлбарилха хүлэнтэй зарим нэгэн хүтэлбэригшэдшье эндэ үзэгдэдэг байха м. Харин манай республикын буад аймагуудайхиһаа байгаалиинаа, сагайнгаа уларилай талаар тус ймагай яһала илгаатай байһаиинь арсалтагүй. Зүгөөр хүн гэээ байгаалида найдаад лэ байдаг эшэ, харин ажалаа өөрөөл сахижа айдаг юм. Гансахан лэ сагай улаилай шэрүүн хүйтэн байдаг дээрээ адуу малай ашаг шэмэ бага гээ болоо һаа, эндүүрхэ байһамнай литэ.

Партийна хүтэлбэрилгын үшөө утуутай, эмхидхэлэй хүдэлмэриин улаар ябуулагдадаг ушарһаа ажаыгаа, тэрэ тоодо малажалаашье үгжөөхэ хэрэгтэмнай ехэ дутуу унда зүйлнүүд тохёолдоно гэжэ онференцидэ хабаадагшад тэмдэглэбэ.

—Адуу малдаа тэжээл ехээр бэлэжэ шададаггүй ушарһаал,—гэжэ Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой парийна организациһаа делегат Гармаев мэдүүлбэ, — бага һү һаанабди, ноохо багаар хайшалжа абанабди. Тэжээлээр дутаһан дээрэһээ манай колхоз нёдондо малаа олоор гарзалуулаа.

Үбһэ тэжээл хүсэд элбэгээр абаын тула, — гэжэ саашань нүхэр Гармаев хэлэбэ, — сабшалангаа, бэлшээрез үргэдхэхэһөө гадна, мүн культурна ургамалнуудые ехээр тариха зэргэтэйбди. Теэд манай эндэхи эрхэ байдалда ямар ногоо тариха шухала байһые мүнөө хэншье мэдэнэгүй, туршалгашье хэгдэнэгүй.

—Техникэтэй һаа, колхознай сабшалангайнгаа газарые хоёр дахин ехэ болгожо шадаха аргатай,—гэжэ делегат Атутов мэдүүлбэ.—Энэ асуудалаар республикын Хүдөө ажахын министр нүхэр Ивановто хандаһан байгааб. Намайе гоё гэдэгээр найдуулһан, туһалхабди гэжэ үгэеэ үгэһэн аад, мүнөө болотороо энээн тушаа анир гарадаггүй.

Мүн малай олоороо һубайрдаг дээрэһээ ашаг шэмэ багаар абтана гэжэ конференцидэ хабаадагшад тэмдэглэбэ. Аймаг доторхи дүрбэ мянга гаран үнеэдэй хахадынь лэ ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ түл үгэһэн, бэшэниинь һубайрһан байгаа.

Колхозуудта ветеринарна болон зоотехническэ туһаламжа һулаар үзүүлэгдэнэ.

— Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэймнай олонхидынь,—гэжэ делегат Шарханов хэлэбэ.—манай эндэ олон жэлээ хүдэлмэрилжэ байдаг. Зоотехнигүүд Ангархаев, Дамбуев, ветеринарна врач Целовальников гэгшэд Ахада ажаллаһаар хорёод жэл боложо байна. Теэд малажалые эрхилхэ культурые дээшэлүүлхэ талаар тэдэнэр өөдтэй юумэ хээгүй.

— Малай ашаг шэмэ бага, тэжээлэй база байгуулагдаадүй гэхэ мэтэ үгэ суглаан бүхэндэ шахуу гарадаг, энээн тухайда шиидхэбэри тогтоол абтадаг ха юм,—гэжэ делегат Кузьмин мэдүүлбэ. — Харин хэлсэһэн хэлсээгээ, хараалһан хэмжээгээ бэелүүлжэ шададаггүй дээрэһээмнай алдуумнай зангаараа, дутагдалнай хэбээрээ үлэнэ бшуу.

Үнэхөөрөөшье тиимэ байна. Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, малай һубайрха ябадал усадхаха тухай асуудал тоосоото үе соо партиин айкомой пленум ба бюро дээрэ хэдэн удаа зүбшэн хэлсэгдээ. Теэд энэ талаар эрид хубилалта болоодүй байшоо.

Гадна, ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэхи дутагдалнууд конференци дээрэ элирүүлэгдэбэ.

Аймгүйсэдкомой культурын таһаг хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые һулаар хүтэлбэрилнэ гэжэ делегадууд Арзухаев, Базаров ба бусад шүүмжэлһэн байна.

— Партиин айкомой хүдэлмэришэд,—гэжэ делегат Никифоров мэдүүлбэ,—ехэнхидээ ажахын асуудалнуудта анхаралаа хандуулаад лэ, харин политическэ хүдэлмэридэ ехэшье һаналаа табидаггүй байна. Энэ ушарһаа ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана.

Конференци болбол партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрие эрид һайжаруулха, ажахыгаа ба культураяа саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол баталан абаа.

Партиин айкомой шэнэ составай эмхидхэлэй пленум дээрэ нэгэдэхи секретаряар **Ринчинов П. Э.**, секретарьнуудаар **Балдаев Ю. Л.**, **Урбаев П. Ц.** гэгшэд һунгагдаба.

Улан-Удын модоной завод энэ жэлэй үйлэдбэриингөө даалгабарие болзорһоонь урид, ноябриин 1-дэ дүүргэһэн юм. Теэд, эндэхид январиин нэгэн хүрэтэр үшөө 1000000 түхэригтэ түсэбһөө гадуур продукци гаргаха гэжэ шиидэд, тэрэнээ бэелүүлжэ байна. Модо болбосоруулдаг цехын хүдэлмэришэн Нина Ивановна Колесникова халаан бүриингөө нормо 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Колесникова хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Агитаторнуудай семинар

Һаяхан Кяхтын аймагай Ехэ-Нугын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо агитаторнуудай семинар боложо үнгэрөө. Семинарта Ехэ-Нугын долоон жэлэй һургуулиин багшанар болон партийна, комсомольско организацинуудай эдэбхитэд хабаадаа.

Агитаторнуудай зорилго, мүн уласхоорондын байдал тухай КПСС-эй айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша Г. П. Бабкинов лекци уншаа.

Агитаторнууд даалгагдаһан учгстогуудтаа гараба.

А. Дашиев.

Комиссионно худалдаа наймаан

Һүүлэй үедэ Прибайкальска аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд комиссионно худалдаа наймаа һайнаар эмхидхэнэ. 1955 ондо комиссионно наймаагаар 200 мянган түхэригэй хүдөө ажахын продуктнууд худалдагдаһан байна. Тиин энэ жэлдэ ганса Турунтаевска сельпо 500 мянган түхэригтэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаһан байха юм.

Эндэ мяхан, һүн, зөөхэй, омоли, овощь, хартаабха, үндэгэн гэхэ мэтэ элбэгээр наймаалагдана. Эдэ продуктнуудай үнэ сэнгынь дэлгүүрэй үнэ сэндэ орходоо 5—10 процентээр химда юм.

Мүн аймагай хүдөө ажахын артельнүүд колхозой дэлгүүр дээрэ элдэб янзын продуктнуудые наймаалдаг, комиссионно магазинда тушаадаг болоо. Жэшээлхэдэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз ганса һүүлэй хоёр һарын турша соо 10 мянган түхэригэй эдеэ хоол худалдаһан байха.

Ерэхэ жэлдэ комиссионно худалдаа наймаан бүри үргэдхэгдэхөөр хараалагдана.

Г. Ильин.

★ Гол, горхонууд дээрэ хаалта олоор бария ★

Таатай хаһа саг алдахагүй

Манай республикын эрхэ байдалда тариалангай, сабшалангай газарые уһалжа, намаг, шииг ехэтэй газарые хатааха гээшэ угаа ехэ удхашанартай.

Мүнөө жэлдэ республикын хэдэн аймагууд уһалууриин системэнүүдые бариха талаар нилээд ехэ юумэ хээ. Жэшээлхэдэ, Зайграйн аймагта 2300 гектар, Хэжэнгын аймагта 4470 га газар уһалха хүсэтэй системэнүүд баригдаһан байна. Мүн Баргажанай, Хориин аймагуудта энэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Эдэ болон бусад хэдэн аймагууд үнинэй аад, һүүлэй жэлнүүдтэ хэрэглэгдээгүй уһалууриин системэнүүдые заһажа абаһан байна.

1957 ондо хэгдэхэ уһалалгын хүдэлмэридэ мүнөөнһөө бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Тэрэнэй тулада уһаар хомор нютагуудта убэлэй сагта тошон халяаха, мүльһэ хүргэхэ шухала. Республика доторoo энэ үбэл 15—20 миллион кубометр мүльһэ бэлдэхэ болонобди. Энэ ехэ хүдэлмэридэ дүршэлтэй хүнүүдые табиха хэрэгтэй.

Элдэб гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдые бодхоолгодо 7 мянган кубометр модон, 500 кубометр шулуун ерэхэ жэлдэ хэрэгтэй болохонь. Тэрэ модо, шулууе иланганяа үбэлэй саһан харгыгаар шэрэжэ абахын тулада колхозууд бүхы хүсэеэ элсүүлхэ, МТС-эй механизмууд, хүнүүд олоороо хабаадуулагдаха ёһотой.

Газар малтадаг механизмууд урда жэлнүүдтэ үбэлэй үедэ заһагдангүй, МТС-үүдэй буусада байжа, эгээл хүдэлхэ сагайнгаа ерэхэдэ бэлэн бэшэ байдаг һэн. Энээниие мүнөө болюулха хэрэгтэй. Энээнэй тулада мүнөө машинно-мелиоративна отрядууд эмхидхэгдэжэ, тэдээндэ экскаватор, скрепер, бульдозер, канава малтадаг механизмууд даалгагдажа, заһабарилагдажа бэлэн болгогдохо ушартай. Мүн колхозуудта саг үргэлжэ хүдэлхэ мелиоративно-барилгын тусхай бригадануудые эмхидхэхэ, гэшүүдэйнь салин хүлһые хэһэнэйнь зэргээр шан үгэлсэжэ байгаад түлэдэг болохо. Илангаяа залуушуулые, комсомолецуудые барилгын бригадада хабаадуулжа, элдэб мэргэжэлдэ һургахын тулада оролдохо хэрэгтэй. Заиграйн аймагай залуушуул уһалууриин системэнүүдые, хаалтануудые барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, горьтой юумэ хэһэн байна.

Уһалууриин газартай аймагуудай техник-гидромелиораторнууд агрономуудтай хамта, колхозуудай газар уһалагшадые суглуулжа, 10 үдэрэй туршада курса үнгэргэхэ байна. Газар уһалха тухай, хүдөө ажахын элдэб культурануудай участогуудые яажа уһалха тушаа газар уһалагшадта тэндэ хөөрэжэ үгэхэ юм. Гадна, уһалууриин газар элдүүрилхэ, тэндэ тарилга хэхэ заабаринуудтай тэдэниие танилсуулха ушартай.

1956—1960 онуудта республикын колхозуудта 29 мянган га газар уһалха аргатай системэнүүдые бариха, 15 мянган га газар уһалха, хуушан системэнүүдые заһаха, 2 мянган га газар уһалха системэнүүдые һэльбэхэ, 6 мянган гектар газар хатааха зорилго табигдаа.

Энэ ехэ хүдэлмэрие саг соонь үнгэргэбэл, орооһо тарианай, үбһэ ногооной үндэр баян ургаса жэл бүри абажа шадаха болонобди.

К. Жарков, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи уһанай ажахын управлениин начальник.

Уһанай түлөө тэмсэл

Үндэр баян ургаса хурааха, адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тала нугые уһаар хүсэд хангаха гээшэ тон ехэ удхашанартай.

Сэлэнгын аймагтахи уһалууриин системын управлени (начальнигынь Б. Башкуев) болон Сэлэнгын МТС (инженерынь А. Попов) колхозуудай уһалууриин газарые үргэдхэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Энээн тушаа хэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухай нүхэр Башкуев иигэжэ хөөрэнэ:

— Үнгэрэгшэ жэлдэ манай уһалууриин сетеэр 12 миллион кубометр уһан колхозуудай газар дээрэ гаргагдаа. Химнэ, Бүхэн, Оронго гэжэ голнуудһаа иимэ ехэ уһанай гаргагдаһанай ашаар Сэлэнгын, Иволгын, Тарбагатайн аймагуудай колхозуудай 10 мянган гектар газар хабарай үедэ, 9 мянган гаран гектар газар зунай сагта уһалагдаһан байна.

Үнгэрөөшэ зун ган гасуур боложо, уһалагдадаггүй газарһаа өөдтэй үбһэн абтаагүй, харин уһалагдадаг сабшаланһаа үндэр баян ургаса хураагдаба.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой луговодууд уһалагдаһан газарайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 10—18 центнер үбһэ абаа. Тэрэшэлэн Иволгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой уһалагдадаг сабшаланһаа 7—10 центнер, туршалгын талмайһаа 87,7 центнер үбһэн абтаа. Харин уһалагдадаггүй газарһаа оройдоол 3 центнер үбһэн хураагдаа.

Энэ жэлдэ Сэлэнгын аймагта уһалууриин сетиие үргэдхэхэ талаар горьтойхон хүдэлмэри хэгдээ. Хуушан канава, һубагууд заһагдаһан, шэнэ һубагууд татагдаһан байна.

Бүхэнэй шэнэ канава дээрэ хоёр ехэ барилга хэгдээ. Нэгэниинь гурбан хаалтатай аад, уһые жэгдээр табидаг түхеэрэлгэтэй, нүгөөдэнь—бетоноор шалагдаһан уһа хубаарилха механизмтай. Энэ гидротехническэ барилганууд участково гидротехник Даши Дансоруновай хүтэлбэреэр бэелүүлэгдэһэн байна.

Эдэ барилгануудта Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хабаадалсана. Бүхэнэй канавые, мүн тэрээнэй һалаанууд болохо Дасанай, Жаргалантын гол һубагуудые Сэлэнгын МТС-эй комплексно бригада (бригадирынь Б. Шагдыров) малтаһан байна.

Тус бригада Бүхэнэй уһалууриин системые барижа дүүргээд, Хасагай канава дээрэ ерэжэ хүдэлөө. Энэ канаваар Молотовой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай газар уһалагдадаг юм. Энэ канава түсэбэй ёһоор шэнэлэн заһагдаха, үргэдхэгдэхэ байгаа. Энээниие малталга дээрэ машинистнууд А. Суслов, М. Рыжаков гэгшэдэй «Э-352» маркын экскаватор хүдэлмэрилөө.

— Машинистнууд нүхэд Суслов, Рыжаков, Петухов эршэтэй һайнаар ажаллажа, үдэрэйнгөө даабари 160—180 процент хүрэтэр дүүргэдэг байгаа, — гэжэ Сэлэнгын МТС-эй инженер нүхэр Попов хөөрэнэ.

Һара хахадай болзор соо А. Сусловай даадаг экскаваторай экипаж Хасагай каналай һабаһаа 17 мянган кубометр шорой гаргажа, түсэбөө 180 процент дүүргээ.

Сэлэнгын МТС-эй сабшалан һайжаруулха комплексно бригада элдэб машина техникэтэй юм. Эдэ машинануудта хүдэлмэрилдэг хүнүүд мүн лэ һайнаар ажаллана. Коммунист А. Брянскын даадаг экскаваторай экипаж, һубаг малтагшад В. Торгашин, Ф. Звонарев гэгшэд үдэрэйнгөө нормо 140—160 процент дүүргэһэн байха юм. Мүн трактористнууд П. Аюшеев, Г. Чимитов, Д. Цыбденов түсэбөө хододоо үлүүлжэ ябаа.

Сэлэнгын МТС-эй сабшалан һайжаруулха комплексно бригада харьяата колхозуудайнгаа газар уһалха системые улам һайжаруулха, үргэдхэхэ жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээд, 1957 оной түсэбөөр хүдэлжэ байна.

С. Таежный.

Чернин Гомбоев—түрүүшүүлэй нэгэн

Худан голой эрьеэр зурыһан харгыгаар ябахадамнай Ооротын үдхэн ой соо баглагар сагаан утаан бааяжа харагдана.

—Тэндэ мүнөө манай мастерска участогуудай модошод хүдэлнэ. Мүнөөшье зарим газартаа саһан ехэ аад, модошодой ажалда бэрхэтэйшэг боложо байна даа, — гээд мантай сугтаа ябаһан Хориин леспромхозой партийна организациин секретарь Жап Шоёнович Дамбаев хөөрэнэ.—Тиибэ яабашье манай модошод жэлэйнгээ түсэбые дүүргээд, Эхэ орондоо барилгын модо түсэбһөө гадуур үгэжэ байна. Хэдышье ехэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье, модошод хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл нүхэд байха, — гэжэ Жап Шоёнович урматай соггойхоноор хэлэнэ.

«Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ, абаһан уялгаяа дүүргэхэ» гэһэн арад түмэнэй өөһэдынь дундаһаа мүндэлэн гараһан суранзан үгэнүүд мүнөө шэнэ табанжэлэй түрүүшүүлэй дунда эгээл һайн һайхан, эгээл мэдээжэ үгэнүүд болонхой. Энээндэ баримта болгон олон тоото очерк, зохёолнуудые бэшэмээр байгаа, теэд бидэнэр модошод тухайгаа үгээ саашань үргэлжэлүүлэе.

Модошод! Ямар ехэ шэн зоригтой, эсэшэ сусашагүй нүхэд гээшэб гэжэ омогорхон хэлэхынгээ урда гээ, хэд гээшэб, мүнөө үеын модошод гээшэмнай гэжэ хэдэхэн үгөөр хэлэхэ хүсэл зориг түрэнэ. Юуб гэхэдэ, урдань эди шэдитэ техникын үгы шахуу байхада модошод гэжэ миин лэ модо хюрөөдэдэг, модо шэрэдэг, сажан түлеэ бэлдэдэг хүнүүдые хэлсэдэг байгаа бэшэ аалди. Мүнөө модо бэлэдхэжэ байһан мастерска участогта ошоходо хүсэтэ машинын хүнхинөөн, трактор, самосвалнуудай тарьянаан, электрохюрөөнүүдэй хииганаан, элдэб оньһото техникын эршэтэй шанга абяан — бар тайгые сууряатуулан байна бшуу.

Тиимын тула мастерска участогта хүдэлдэг модошодой дунда тракторист, шофёр, электромеханик, моторист гэхэ мэтын мэргэжэл шадабаритай хүнүүд оролсоно ха юм.

Мүнөөшье манай ерэһэн Ооротын мастерска участогта модо хюрөөдэхэ, шэрэхэ, таллуулха гэхэ мэтын ажал ехэтэй хүдэлмэри бүхыдөө механизмын хүсөөр бүтээгдэжэ байба. Хүсэ ехэтэ трактор, машинануудай ташаганаха, наярха абяанай дундуур нүүдэл электростанциин нэгэ жэгдээр хүдэлжэ байха абяан замханагүй.

—Үглөөнһөө абаад үдэшын харанхы болотор энэл электростанци ехэхэн юумые бүтээнэ. Эдэшни «эсэшэ сусашагүй дархан» гээшэ, — гэжэ Жап Шоенович нэгэ бүдүүн нарһанай узуурта тодхоотой «ПЭС» гэжэ маркын бишыхан электростанци тээшэ заажа хэлэнэ.

— Энээнгүйгөөр ямаршье ажал бүтэхэгүй. Энэ станциһаа 6 электрохюрөө хүдэлнэ бшуу. Станциин эбдэржэ, муугаар хүдэлбэл манай ажал унтарһан сусал мэтэ зогсодог, —гэжэ бидэнэй хажууда байһан участогай мастер Тимофей Федорович Ведров парторганизациин секретариин хэлэһэниие дэмжэнэ.

—Тиимын тула бидэнэр эгээл найдамтай, шадамар бэрхэ хүндөө энэ тушаалые даалгадаг байнабди, —гэжэ Тимофей Федорович үгэеэ саашань үргэлжэлүүлбэ.

Урагша хойшоо унаһан арьягар дарьягар бүдүүн мододой хоорондуур зүргэ харгыгаар ябажа, үнөөхи «эсэшэ сусашагүй дархан» гэлсэдэг эди шэдитэ машинын дэргэдэ ерэбэбди.

Манай урдаһаа нэгэ залуухан, ялагар сагаан шүдэтэй бурят хүбүүн энеэбхилһэн, урихан шарайгаар:

— Сайн байна, нүхэд,—гэжэ мэндэшэлээд, гарымнай шангаар барина.

Амар мэндээ андалдажа танилсаад, ажал хүдэлмэри тухайгаа хэлсэжэ эхилбэбди. Энэ нүхэрнай Хориин леспромхозой суута модошон, электромеханик Чернин Генинович Гомбоев гэгшэ байба.

Арюухан Хэжэнгын баян элдин талада хүн болоһон Чернин Гомбоев багаһаа хойшо ажал хүдэлмэридэ ехэ абьяастай дорюунаар, шадамар бэрхээр һураа. Тиимэшье хадаа элдэб оньһото техникэ, машина зэмсэг гэхэдэ ехэ дуратай, бүхы һанал сэдьхэлээ тэрэниие шудалхын, тэрэнэй «нюусые» мэдэхын түлөө табидаг һэн.

Долоон жэлэй саада тээ энэ леспромхоздо юрын модошон боложо ороһон юм. Тэрэ гэһээр элдэб ажалда ябаа. Һүүлэй хэдэхэн жэлдэ «ПЭС» электростанциин механигаар хүдэлнэ.

Зүгөөр Патай-горхоной модошод мэдэжэл Чернин Гениновичтэ иимэ харюусалгатай ажал даалгаһан байха юм. Тэрэ хадаа хүнһөө түрүүн бодожо, бишыхан станцяа хүдэлгэхэ, һүүлшын хюрөөгэй ой соо хүдэлхэеэ болиходо станцяа зогсоохо баатай болоно. Үдэртөө хүдэлмэриин халуун үедэ станцяа нэгэшье час, нэгэшье секунда графиһаа гадуур зогсоохо ёһогүй бшуу. Тэрэнэй ажалһаа, Чернин Гомбоевой оролдолго хэшээлһээ бүхы мастерска участогай хүдэлмэри дулдыдана ха юм. Тиимын тула нүхэр Гомбоев ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандадаг. Станциингаа механизмуудые саг соонь зүбөөр шалгажа, заһабарилжа байдаг. — Эбдэрһэн, элиһэн зүйлнүүдые тэрэ дарыдань һэлгэхэ хэрэгтэй, — гэжэ Чернин Генинович хөөрэнэ. — Һуниндөө хүдэлмэриин һүүлээр бүхы шүрэб, гайкануудые шангалжа, бүхэлжэ байдагби. Юуншье һаа, машина техникэшье һаа харууһанай хүсөөр хүдэлнэ, ябана бшуу, —гэжэ нүхэр Гомбоев тон зүбөөр хэлэдэг.

Леспромхозой участогуудта олоор хэрэглэгдэдэг «ПЭС» гэжэ маркын нүүдэл электростанциие һайса мэдэхэ, илангаяа зүбөөр ашаглаха хэрэгтэй. Олохон газарта энэ электростанциин мууса хүдэлһэн дээрэһээ модошод үдэрэйнгөө болон заримдаа һарынгаашье даалгабарие дүүргэдэггүй байха юм. Тиимын тула электромеханигай ажал мүнөө механизациин үедэ модошодой хүдэлмэридэхи эгээл харюусалгатай уялгануудай нэгэниинь гэхэдэ алдуу болохогүй.

Түрүү модошон Чернин Гомбоевой оролдолгын ашаар Ведровой мастерска участогайхид нэгэшье гээгдэжэ үзөөгүй байха. Тэрэниие Ооротын модошод хүндэлжэ «манай нүхэр» гэжэ онсолон тэмдэглэжэ нэрлэдэг юм. Үгышье һаа «манай Чернин» гэлсэхэ. Өөрынгөө эршэтэ ажалай түлөө Чернин Гомбоев гансашье нүхэдэйнгөө зүгһөө магтаалда хүртөө бэшэ, мүн леспромхозой дирекциин зүгһөө хэдэн удаа баясхаланда хүртэһэн байна.

Эхэ оронойнгоо асари ехэ барилганuудта эрхим шанартай барилгын модо ехээр үгэжэ, шэнэ табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ Чернин Гомбоев өөрынгөө хубитые оруулалсана. Энээгээрээ хэды омогорхобошье, туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, үшөөл шэнэ илалтануудай орьёл үндэр тээшэ шармайн зорино.

***

Эндэ тэндэ электрохюрөөнүүдэй хииганан ханхинаха абяан хэды орой болобошье үшөөл таһалданагүй. Үе үе болоод лэ үндэр томо нарһан модод нарьяа буужа нэжэгэнэсэ-пижаганаса унана. Ооротын ой соо шэн зоригто ажалай залиршагүй сохисо улам шангадана. Тэндэ илангаяа залуушуул эршэтэй дорюунаар хүдэлжэ, үльгэр жэшээ харуулна. Залуу моторист Степан Слепнев үдэрэйнгөө нормые хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн Владимир Орехов Чернин Гомбоевтой мүрысэхэ зуураа нормоёо 150—160 процент хүрэтэр дүүргэдэг болонхой.

Модые гэшүүһэнһээ сэбэрлэгшэд Фёкла Бельская, Соломанида Иванова гэгшэд баһал эрэшүүлһээ дутангүй үдэр бүриингөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Энэ мастерска участогта ажалай эмхидхэл, журам һайн. Мастер Тимофей Федорович Ведров модо бэлэдхэлгэ дээрэ үни удаан хүдэлһэн олон жэлэй дүй дүршэлтэй нүхэр хадаа модошодой, механизаторнуудай ажалые зүбөөр эмхидхэнэ. Үдэр бүриингөө ажалай дүнгые гаргажа, үглөөдэр юу хэхэ тухайгаа хүдэлмэришэдтөө ажалай һүүлээр хэлэжэ үгэдэг. Мүн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые саг соонь согсолон гаргажа байха гээшэ угаа ехэ удхашанартай. Энээн тушаа партийна, комсомольско, профсоюзна организацинууд анхаралаа ехээр табина.

Шэнэ табанжэлэй түрүүшын жэлэй үйлэдбэриин түсэбые амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө гарахаяа байгаа 1957 ониие ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтажа байһан Ооротын модошодой дунда Чернин Гомбоев, Тимофей Ведров, Владимир Орехов мэтын түрүү хүнүүд олон. Тэдэнэй тоо үдэрһөө үдэр бүри олошорно. Мүрысөөнэй тугые улам дээшэнь үргэжэ, шэнэшье жэлдэ модошодой шэнэ амжалта туйлаха байһандань батаар этигэгдэнэ.

Хориин леспромхозой бүхы мастерска участогууд түрүүшүүлэй жэшээгээр. ажалдаа эрид хубилалта хэжэ, шэнэ табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ бүхы арга боломжотой. Энээниие Ооротын модошодой эршэтэ ажал эли бодоор гэршэлнэ бшуу.

Ц. ДАМБИЕВ.

Хориин аймаг, декабрь.

Дэлхэйн залуушуулай дэлгэр ехэ найр

1. ХАБАРАЙ ХҮСЭТЭ УРАСХАЛ

Хүн түрэлтэнэй ухаан сэдьхэлһээ хэзээдэшье гарашагүй хүшэр хүндэ дайн һаял дүүрэжэ байгаа бэлэй. «Үхэлтэ дайниие үгы болгохын тула юу хэхэ хэрэгтэйб?» гэһэн асуудал үзэхые үзэһэн үбгэн буурал эсэгэнэрэйшье, үрэ хүүгэдээ алдаһан эжынэрэйшье, үе дээрээ үндыжэ байһан залуушуулайшье ухаан сэдьхэлһээ гаранагүй.

Эгээл энэ үедэ бүхы дэлхэйн залуушуулай ехэ хурал 1945 ондо Лондон хотодо зарлагдаа бэлэй. Ургажа байгаа үетэниие уршагта дайнай аюулһаа зайлуулхын тула ямар тэмсэл хэхэ ёһотойб гэжэ тэндэ дэлгэрэнгыгээр хэлэгдээ һэн. Тиихэтэй хамта, бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы булан тохойһоо ерэһэн түлөөлэгшэд 1947 оной зун Прага хотодо залуушуулай ехэ найр — фестиваль үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри абаһан юм.

Тэрэ үдэрһөө хойшо «фестиваль» гэһэн үгэ зар тунхаг боложо, хабарай хүсэтэ урасхал мэтээр хамаг бүхы хаалта хилэнүүдые дабажа, хари холын оронуудаар тараба... Залуу үетэнэй һүр хүсые харуулха гэһэн энэ ехэ жагсаалда 1947 оной июль — август һарада 73 оронуудһаа ерэһэн 17 мянган хүбүүд, басагад байлсаа бэлэй. Харашье, шарашье зүһэтэн, хамаг яһатанай түлөөлэгшэд һанаһан байһанаа хөөрэлдэжэ, һайхан сэдьхэлээрээ нүхэсэбэ. Хурдан солбон хатаршад, хонгёо һайхан хоолойтон хаба шадалаа харуулжа, хүхюун согтой энеэдэ наадан Прага хотын гудамжаар, номгон урасхалта Влтава мүрэнэй эрьеэр, жэмэстэ һайхан сэсэрлиг соогуур зэдэлэн сууряатана.

Прагада болоһон найр зугаа, тэрээн тухай һураг суу набша намаагаар надхаһан нарата халуун Африкаар, холын Хойто, Урда Америкээр, Ази, Европын аажам дайдануудаар тараба. Түрүүшын фестивальда хабаадалсаха золтой байһан хүбүүд, басагад гэр гэртээ, нютаг нютагтаа бусажа, хамаг бүхы һониноо һанан һанан дэлгээ бэлэй. Манайшье бурят-монгол арадай түлөөлэгшэ, тиихэ үедэ Ленинградска консерваториин студент байһан залуу дуушан Һасаран Линховойн энэ фестивальда хабаадалсаһан тухайгаа, элдэб оронуудай хүбүүд, басагадаар танилсаһан, нүхэсэһэн тухайгаа мартагдашагүй һайхан дурасхаал асаржа ерэһэн юм.

Дэлхэйн залуушуулай дэлгэр ехэ найр-фестивалиие саашадань заншалта һайндэр болгожо, хоёр жэл бүхэндэ нэгэ удаа үнгэргэхэ гэжэ шиидхэгдээ бэлэй.

Тэрээнһээ хойшо залуушуулай найр нааданууд Будапештдэ, Берлиндэ, Бухарестдэ, Варшавада айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэргэгдөө. Иимэ заншалта һайндэр хэжэ байха тухай эрхэ сүлөөдэ дуратай залуушуулай бүхэдэлхэйн нэгэдэлэй гаргаһан үүсхэлые студентнэрэй уласхоорондын холбооһоо эхилээд, профсоюзна, культурна, спортивна хэдэн олон эмхинүүд халуунаар дэмжэжэ, бүримүһэн һаналаа нэгэдэһэн юм. Фестивальнууд гээшэ бүхы дэлхэйн залуу үетэнэй һүр хүсые шалган хараха, оюун бэлигтэниие тодоруулха, хурдан солбон хүбүүд, басагадые элирүүлхэ гайхамшагта ехэ жагсаал болонхой. Ямаршье үзэл, бодол баримталдаг, ямаршье бурхан шажанда шүтэдэг, ямаршье үндэһэ яһанай, ямаршье нюур шарайтай хүнүүд суглараа һаа, энхэ амгалан байдалай түлөө, дайн сэрэгэй аюулые сарахын түлөө тэмсэжэ байһанаа бата нангинаар ойлгодог, эршэ зоригоо улам зангидажа, эхэ нютагаа бусадаг байна.

1955 оной зун аяар 114 ороной түлөөлэгшэд боложо ерэһэн 30 мянган хүбүүд, басагад Польско Арадай Республикын ниислэл хото — Варшавада суглараа бэлэй. Эндэ болоһон фестивалиин онсо илгаань юуб гэхэдэ, найр зугаа, спортивна мүрысөөнүүд, уулзалгануудһаа гадна, хэдэн мянган хүнүүдэй хабаадалгатай суглаа хураалнууд, митинг жагсаалнууд улам олоор, улам эмхитэйгээр үдэр бүри үнгэрдэг байгаа.

Табан агууехэ гүрэнүүдэй — Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын, Америкын Холбоото Штадуудай, Англиин болоод Франциин хүбүүд, басагад уулзалга хэжэ зууралдаа, арад зонуудайнгаа хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ, эбтэй амгалан байдалай түлөө тэмсэхэ гэһэн тусхай уряа баталан абаһан юм.

Залуушуулай болон студентнүүдэй VI Бүхэдэлхэйн фестивалиин эмблемэ.
ТАСС-эй фотохронико.

2. «МАНАЙ ҺАНАЛ — МОСКВАДА...»

Дэлхэйн залуушуулай зургаадахи фестиваль Советскэ Союзай алдарта ниислэл Москва хотодо үнгэргэгдэхэ болоо гэһэн мэдээсэлые бүхы оронуудай залуу үетэн зоригжол түгэсөөр угтаба. Хаа хаанагүй бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа эхилһээр үнинэй. «Дэлхэйн залуушуул» гэдэг журналай редакци энэ жэлэй эхин багаар өөһэдынгөө уншагшадта иимэ хоёр асуудалтайгаар хандаа бэлэй:

— Варшавада болоһон фестиваль тухай Та юун гэжэ һананабта?

— Москвада болохо найр наадан дээрэ ямар һонирхолтой зүйл харахые хүсэнэбта?

Тэрэ гэһэнһээ хойшо аяар холын Аргентина, Бразилиһаа эхилээд, элшэтэ халуун Инди, Бирма, Япон, Мексикэһээ хэдэн зуугаад бэшэгүүд журналай нэрэ дээрэ ерэжэл байдаг болонхой. Варшавада болоһон мартагдашагүй уулзалгаяа һанахатаяа хамта, ерэхэ фестивалиие улам эршэмтэйгээр, улам хүхюутэйгээр үнгэргэхэ тухай тэдэ бэшэгүүд соонь хэлэгдэнэ.

Урда Америкын Эквадор гэдэг ороной студентнэрэй түлөөлэгшэ Вильсон Саурес үнэн сэдьхэлһээ гараһан иимэ үгэнүүдээр эхилнэ: «Минии орон багаханшье һаа, арад зоноороо, гайхамшагта һайхан байгаалияраа суурхадаг. Хүсэл зориг түгэлдэр хүбүүд, басагаднай хүхюун согтой дуунуудаа дууладалдаһаар аян замдаа гарахал. Манай һанал — Москвада!».

Дэлхэйн залуушуулай Москвада болохо уулзалга эгээ мүнөө үеын орёо бэрхэ оршон байдалда айхабтар ехэ удхашанартай байһаниинь хүндэшье мэдээжэ. Энээниие гүнзэгыгөөр ойлгоһоноо Франциин залуушуулай түлөөлэгшэ Поль Жансен иимэ үгэнүүдээр гэршэлэн харуулна: «Үзэсхэлэнтэ һайхан Москва хотоор сэнгэжэ ябаһан хэдэн мянгаад залуушуул нюдэнэймни урда харагдахадал гэнэ. Тэдэнэй хубсаһаниинь элдэб янзын... Шэг шарайнь баяртай хүхюун... Хаа хаанагүй дуу, хүгжэмэй аялга зэдэлнэ... Иимэл хадаа ямаршье арсалдаатай асуудалые эбэй ёһоор шиидхэжэ болохо байна гэжэ залуу үетэн гэршэлэн харуулна ха юм. Энээн дээрэһээ манай аха үеынхид жэшээ абажа, одоол ёһото Амгалан байдалай, Хани барисаанай үеые түргэнөөр ерүүлхэ болоһой!»

Иимэ дүлэтэ халуун хүсэл дэлхэйн бүмбэрсэгэй алишье хубида һууһан залуу үетэнэй сэдьхэл соо орьёлон байнал. Дариин утаан соогуур хахажа, дайнай хүнэһэн болохо дурагүйл тэдэнэр! Тиигэнхаар бүхэ барилдаагаар бэсынгээ тамир шадалые мэдэлсэжэ, бүмбэгэ үдьхэлэлгөөр хүлэйнгээ шандааһа шүрбэһэ үзэлсэжэ байхада хэды ехэ жаргал, хэды ехэ баясхалан гээшэб. Үхэр буунуудай нэрьехын орондо үетэн олоной хүхюун согтой энеэдэ наадан сууряатаг лэ! Үхэлтэ һомоной шууяхын орондо үлгын дуунай иргуу һайхан аялга үргэн дэлхэйгээр зэдэлэг лэ! Ургажа байгаа залуу үетэнэй ухаан сэдьхэл соо эдэ хүсэлнүүд унтаршагүй зула мэтээр бадаран байнал.

3. АЙЛШАДАЙ ЕРЭХЫН УРДА ТЭЭ...

Зуу гаран оронуудһаа ерэхэ 35 мянган айлшадые хүндэтэй ёһоор буулгажа абаха, тэдэнэй байра байдалые түхеэрхэ, найр наадаанайнь түсэб хараае тодорхой һайнаар зохёохо гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Энэ талаар бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябажа байна. Эгээн ехэ, эгээн тодорхой түхеэрэлгэ юуб гэхэдэ, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ гоё һайхан стадион, мантан томо Спортын ордон, хэдэн мянгаад хүнүүдэй байрлаха «Спорт» гэдэг гостиница үнинэй ашаглалгада оруулагданхай. Тэдэнэй хажууда ошоод харахадаа, уран хэлбэриинь гайхан ажаглахадаа сэдьхэл зүрхэндөө баяр, омогорхол түрүүлэнгүй байхын аргагүй. Эдэ манай Парти, Правительствын заабаряар бодхоогдожо, залуушуулай гарта барюулагдаһан ёһотой гэгшын бэлэгүүд мүн байна ха юм.

Ерэхэ зун болохоёо байгаа дэлхэйн залуушуулай эгээн ехэ найр наадан Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжэтэ энэ шэнэ стадион дээрэ нээгдэхэ болоно. Айлшадаймнай ехэнхи хубинь Хүдөө ажахын выставкэ шадарай гостиница, һургуули, байшангуудта оруулагдахаар хараалагдана. Фестивалиин нээгдэхэ түрүүшын үдэр айлшаднай гурбан мянгаад хүнгэн машинануудта һуугаад, 1-дэхи Мещанска үйлсөөр Колхозно талмайда гараха, тэндэһээ Зубовска үйлсэдэ хүрэмсөөрөө Пироговскодо гаража, стадион руу шэглэн нэгэ жэгдээр һубарилдаха юм. Бүхы ябаһан газартань сэсэг намаагаар шэмэглээтэй гоё һайхан харгы түхеэрэгдэнхэй байха, хаа хаанагүй хүхюун зугаа наадан, хүгжэм дуунууд зэдэлэн ханхинаха.

Фестивалиин тугай намилзахатай зэргэ арбан таба мянган гимнастнууд талмай дээрэ гаража, өөһэдынгөө хаба шадалые харуулха юм. Һүүлээрнь гушан мянган хүнүүдһээ бүридэһэн хоор дэлхэйн залуушуулай мэдээжэ дуунуудые татаха. Хамаг бүхы һонирхолтой юумэн гансал стадион дээрэ болоод дүүрэхэ бэшэ, харин Москвагай элдэб хубинуудта — Горькиин нэрэмжэтэ амаралта, сэнгэлгын парк соо, Москва мүрэнэй эрьеэр, Маяковскиин, Свердловэй нэрэмжэтэ талмайнууд дээгүүр, «Динамо» стадиондо болоод бэшэ бэшэ газарнуудаар үргэлжэлүүлэгдэхэ байна. Хани ёһоной хэдэн олон уулзалганууд, басагадай һайндэр, элдэб оронуудта үмдэдэг хубсаһа харуулха вечер болон спортивна мүрысөөнүүдһээ эхилээд тоогүй олон хэмжээ ябуулганууд бэлэдхэлэй Комитедэй хараалһан программа соо оруулагданхай.

Москвада болохо найр нааданай бүхы һонинуудые ганса хүнэй ябажа хараха гээ һаа, зуун жэлһээ нааша бэшэ болзор хэрэгтэй гэжэ эндэхи залуушуул хөөрэлдэдэг. Эдэбхитэй шударгы бэлэдхэлдэ хабаадалсажа байһан тэдэнэй үгэнүүд арсашагүй үнэн зүб байһаниинь лабтай. Яахадааб гэхэдэ, һургуули, институт бүхэндэ, комсомольско, физкультурна организаци бүхэндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдажа байна. Жэшээлээд абахада, айлшадай буухатай зэргэ тэдэнтэй хөөрэлдэжэ, танилсажа эхилхэ шухала байдаг бшуу. Тиимэһээ түб хотын залуушуул хари хэлэнүүдые шудалха гэжэ айхабтар эдэбхитэйгээр оролдоно. Хэдэн зуугаад кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Залуушуулһаа гадна, таксиин жолоодогшод, ГУМ-эй наймаашад, трамвайн кондукторнууд, милициин хүдэлмэрилэгшэд элдэб хэлэнүүдые шудална. «Московский комсомолец» газетэ юрэнхы хөөрэлдөөнэй оршуулга гаргадаг болоһоор үнинэй.

Элдэб янзын сэсэг жэмэс тарижа ургуулха, гулабхаа шубуудые олоор тэжээхэ, шэнэ шэнэ дуу хүгжэм найруулха гэхэһээ эхилээд, найр нааданда бэлэдхэлэй хүдэлмэриин айхабтар ехэ байһаниинь бүгэдэндэ ойлгосотой. Энэ хүндэтэй ехэ зорилгоёо манай Эхэ ороной түб хотын залуушуул, студентнэр нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын хойноһоо шармайжа байна. Тэдэндэ али бүхы амжалта туйлахыень хүсэе!

Ч. НАМЖИЛОВ.

МОСКВА.

Шэнэ жэлэй ёлкодо бэлэдхэл

Бурмонкоопсоюзай профсоюзай комитедэй ажаһуудалай комисси хүдэлмэришэдэйнгөө хүүгэдтэ зориулан шэнэ жэлэй ёлко үнгэргэхын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ байна. Үдэхэ набша намаатай үндэр гэгшын ёлко, айхабтар элэгар салагар наадаанхайнууд абтаа. Хүүгэдтэ бэлэгүүдые барюулхын тула местком мүнгэ һомолоо.

Ажаһуудалай комиссиин түрүүлэгшэ Р. Г. Камбарова шэнэ жэлые үнгэргэхын тула хүүгэдэй дунда эхэхэн эмхидхэхэ хүдэлмэри ябуулна. Хүүгэдэй хүсөөр «Морозка» гэжэ зүжэг ба концертнэ программа бэлэдхэгдэжэ байна.

К. Данилов.

Советскэ профсоюзна делегаци Рангунда ерэбэ

РАНГУН, декабриин 26. (ТАСС). Бирмын профсоюзуудай конгрессэй уряалаар советскэ профсоюзна делегаци мүнөөдэр Рангунда ерэбэ. Геологи-шэнжэлэлгын ажалай хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй түрүүлэгшэ И. И. Федоров делегациие толгойлно.

Бирмын профсоюзай конгрессэй вице-президент ба ажалай министр У Тин Ньюнт, ажалай министерствын парламентска секретарь У Ба Шве болон Бирмын профсоюзуудай конгрессэй, мүн ажалай министерствын харюусалгата тушаалтад, тэрэшэлэн СССР-һээ Бирмэдэ байдаг посол А. Д. Щиборин гэгшэд советскэ профсоюзна делегациие аэродром дээрэ угтаба.

Бирмэдэ байха сагтаа делегациин гэшүүд Бирмын профсоюзуудай ажал-ябуулгатай танилсаха, мүн Бирмын хэдэн город болон нютагаар ябаха юм.

Окинава дээрэ американецуудай хүсэрхэлгэдэ эсэргүү тэмсэл хэгдэнэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 27. (ТАСС). Окинава аралай тон томо город болохо Наха городой мэр болгогдон Арадай партиин түлөөлэгшэ Камедзиро Сэнага һунгагдаба гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентство мэдээсэнэ. Холбоото Штадууд Японһоо Окинава аралыень буляажа абаад, тэрэниие Америкын сэрэгэй база болгожорхинхой. Америкын хүсэрхэлгэдэ эсэргүү тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадагшадай нэгэниинь гэжэ шэнэ мэр үнинэй суутай юм. Энэ тэмсэлые үргэн олон арад зон дэмжэнэ гэжэ Камедзиро Сэнагые мэр болгон һунгаһан ушар харуулаа.

Франци агуехэ гүрэн байхынгаа тулада Советскэ Союзтай хани барисаагаа бэхижүүлхэ ёһотой

„Франци—СССР" гэжэ нэгэдэлэй хандалга

ПАРИЖ, декабриин 26. (ТАСС). «Франци— СССР» гэжэ нэгэдэл француз арадта зорюулһан хандалга толилбо. Венгридэ, мүн Дүтын Зүүн зүгтэ болоһон событинуудтай дашарамдуулан, Советскэ Союзда эсэргүүгээр хэгдэдэг хардалгые заримашуул улам хэтэрүүлжэ, Франци СССР хоёрой харилсаа холбоо һуларуулха гэжэ эрмэлзэнэ. Энэ жэгтэй муухай хардалга Франци СССР хоёрой һүүлэй үедэ үгээ ойлголсодог болоһон ябадалда һаад ушаруулжа, «хүйтэн дайнай» үеын байдал һэргээхэдээ болохо байна» гэжэ хандалга соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Бэе бэедээ найдан, СССР Франци хоёрой хани харилсаагаа бэхижүүлээгүй һаа, бата бэхи эб найрамдал дэлхэй дээрэ хангагдахагүй. Тиимэһээ, хоёр ороной хани барисаае, мүн харилсаа холбоо бэхижүүлхын түлөө тэмсэхыень эрэгтэй, эмэгтэй бүхы французуудые тус нэгэдэл уряална. Франко-советскэ хани барисаанай алишье таладаа ашатуһатайень элирүүлхын тулада тус асуудалые бүхы орон дотороо үргэнөөр зүбшэн хэлсэе гэжэ нэгэдэл дурадхана. СССР Франци хоёрой хоорондын харилсаанай һайжаруулагдаагүйдэ, Франци агуехэ гүрэн байжа шадахагүй гэжэ хандалгын түгэсхэлдэ онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Будапешт һэргээн бодхоогдоно

БУДАПЕШТ, декабриин 26. (ТАСС). Хархис этэгээдүүдэй үймөөнэй үедэ һандаргагдаһан аад, үшөө заһагдаадүй үлэһэн ниитын байшангууд, байрын гэрнүүд Будапештдэ улам үсөөржэ байна.

Будапештын городской соведэй болон министерствонуудэй барилгын организацинууд городой хүн зонтой хамта 20 мянган квартира һүүлэй үедэ заһажа дүүргээ.

Будапештдэ фашистска бандидуудтай болоһон тулалдаанай үедэ гэр байрагүй бологшод мүнөө бүгэдэ байратай болонхой.

Ехээр һандаргагдашаһан гэрнүүд городто үшөөл бии. Гэбэшье, тэдэ гэрнүүд тон түргэнөөр заһагдана. 11 мянга гаран барилгын хүдэлмэришэд мүнөө үедэ барилгын хүдэлмэри хэнэ. Гол түлэб залуушуулһаа бүридэһэн һайн дуратанай бригаданууд тэдээндэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Кипр арал дээрэхи байдал

ЛОНДОН, декабриин 26. (ТАСС). Бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө тэмсэжэ байгаа Кипрын хүн зоной хүдэлөөе дарахын тула Англиин засагаархид улам хэрзэгы, хатуу хэмжээнүүдые абадаг боложо байна.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, «Кипрын засагаархидта» эсэргүү «үгэсэлгэ» эмхидхэбэ гэжэ гэмнээд, сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадаһан Кипрын 6 хүбүүдые бүхы наһан соонь түрмэдэ хааха гэһэн шиидхэбэри Никозидо гаргагдаба.

Үсэгэлдэр Англиин сэрэгүүд Никозиин хэдэн районуудые бүһэлөөд, нэгжүүл хээ.

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА.

1948 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ 2% УРЬҺАЛАМЖА

1956 оной декабриин 17—18-да Ростов-на-Дону городто болоһон үныень түлэхэ табадахи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын разряд бүхэнэй бүхы 50 номерой (№ 01-һээ № 50 хүрэтэр) аад, доро дурсагдаһан серинүүдтэй облигацинуудай үнэнь түлэгдэхэ болобо:

Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№	Серинүүдэй №№
000045	003929	008562	013096	017358	021273	025267	028764	032663	037144	041776	045930
000079	003973	008633	013100	017464	021391	025417	028825	032695	037179	041796	046043
000142	004002	008655	013176	017558	021443	025496	028866	032707	037192	041824	046063
000235	004143	008660	013255	017612	021522	025550	028880	032723	037276	041877	046074
000263	004198	008681	013312	017662	021587	025575	028892	032744	037297	041940	046134
000291	004225	008714	013317	017761	021635	025592	028922	032784	037344	042049	046138
000294	004420	008782	013438	017804	021640	025603	028946	032811	037397	042099	046153
000335	004622	008795	013482	017806	021648	025663	028949	032815	037513	042234	046157
000382	004642	008831	013493	017818	021660	025671	029142	032821	037543	042236	046174
000408	004728	009005	013499	017934	021696	025736	029146	032863	037577	042284	046187
000505	004818	009067	013510	018006	021737	025739	029180	033015	037648	042291	046188
000515	004829	009085	013533	018091	021826	025745	029181	033026	037658	042317	046234
000539	004835	009144	013779	018115	022046	025803	029230	033034	037685	042425	046270
000543	004859	009180	013786	018252	022090	025813	029306	033050	037763	042435	046303
000598	004902	009208	013827	018321	022104	025973	029403	033057	037861	042442	046307
000599	004969	009233	013858	018331	022116	026054	029408	033140	037996	042547	046315
000623	004984	009389	013887	018403	022142	026093	029440	033143	038170	042624	046362
000628	005022	009393	013992	018422	022212	026103	029449	033248	038234	042711	046455
000735	005128	009398	014117	018428	022238	026107	029522	033486	038254	042787	046456
000738	005187	009464	014160	018600	022244	026132	029532	033532	038328	042806	046462
000750	005307	009653	014168	018618	022297	026208	029534	033763	038417	042836	046513
000751	005317	009672	014190	018801	022298	026274	029570	033828	038472	042867	046545
000825	005332	009689	014211	018860	022305	026276	029590	033884	038488	042881	046730
000858	005346	009792	014346	018955	022351	026341	029637	033922	038513	042952	046738
000876	005410	009796	014400	019017	022501	026354	029757	033934	038570	043007	046790
000922	005426	009821	014563	019038	022579	026373	029758	033962	038630	043014	046852
000936	005492	009825	014702	019059	022581	026388	029842	034028	038858	043020	046867
000970	005539	009853	014782	019284	022596	026402	029889	034092	038907	043030	046876
001020	005677	009870	014823	019291	022713	026458	029909	034157	039027	043147	047027
001059	005781	009879	015008	019331	022785	026483	030000	034171	039048	043220	047081
001076	005833	009927	015050	019346	022865	026515	030074	034237	039074	043225	047097
001153	005922	009955	015119	019436	022919	026522	030089	034281	039139	043261	047106
001180	005949	010033	015147	019462	022920	026599	030161	034283	039156	043319	047109
001296	005977	010047	015179	019470	022930	026712	030177	034363	039222	043322	047125
001331	005981	010077	015191	019614	022931	026727	030306	034367	039249	043390	047138
001349	006023	010097	015206	019650	022984	026795	030347	034451	039256	043566	047153
001448	006249	010143	015211	019677	023062	026838	030414	034586	039412	043595	047190
001581	006271	010165	015238	019678	023069	026839	030430	034726	039440	043608	047391
001623	006321	010263	015281	019761	023080	026932	030448	034810	039471	043613	047625
001670	006360	010315	015337	019762	023151	026933	030638	034844	039489	043756	047647
001756	006426	010464	015342	019766	023161	026988	030872	034918	039491	043799	047695
001873	006522	010716	015368	019797	023173	027096	030905	035102	039522	043875	047724
001925	006525	010865	015379	019913	023234	027143	030989	035169	039558	043943	047741
002102	006554	010902	015391	019950	023248	027268	031009	035175	039580	043952	047744
002119	006573	010924	015421	019957	023345	027300	031056	035264	039593	043980	047822
002129	006669	010969	015445	020004	023374	027345	031061	035324	039596	044035	047841
002170	006692	011234	015466	020016	023423	027373	031110	035466	039676	044041	047914
002256	006794	011328	015474	020093	023574	027393	031172	035538	039711	044070	047918
002263	006822	011409	015482	020110	023639	027408	031180	035586	039748	044146	047931
002404	006829	011580	015500	020113	023738	027445	031202	035603	039764	044244	048001
002502	006848	011600	015533	020128	023761	027462	031216	035618	039999	044248	048062
002588	007029	011606	015567	020166	023800	027562	031229	035679	040148	044279	048085
002589	007069	011642	015602	020255	023826	027584	031260	035700	040161	044345	048164
002695	007108	011677	015614	020295	023835	027601	031544	035702	040239	044388	048188
002703	007122	011695	015620	020306	023875	027602	031562	035717	040252	044425	048249
002731	007202	011787	015740	020308	023955	027605	031571	035758	040318	044534	048306
002800	007289	011829	015754	020310	024044	027622	031635	036007	040325	044611	048307
002818	007367	011860	015870	020348	024068	027684	031702	036075	040495	044630	048426
002841	007596	011984	015878	020381	024072	027692	031758	036096	040635	044772	048604
002858	007622	012022	015930	020426	024078	027726	031759	036119	040668	044794	048703
002864	007638	012029	016008	020488	024122	027767	031779	036221	040779	044815	048713
002993	007671	012080	016113	020495	024207	027775	031901	036285	040789	044831	048756
003011	007755	012082	016164	020501	024321	027818	031917	036327	040792	044862	048850
003064	007821	012180	016188	020504	024375	027868	031919	036348	040801	044876	048926
003082	007826	012183	016198	020515	024428	027871	032046	036365	040824	045115	048928
003115	007860	012198	016205	020538	024471	027923	032062	036366	040851	045159	048933
003116	007953	012236	016210	020696	024508	027956	032064	036405	040854	045212	048993
003187	008049	012255	016278	020834	024629	027998	032264	036475	040915	045269	049057
003248	008089	012358	016311	020898	024639	028051	032268	036481	041018	045351	049149
003288	008123	012415	016345	020916	024684	028120	032277	036496	041029	045365	049165
003342	008158	012512	016532	020931	024751	028132	032305	036707	041044	045507	049242
003350	008172	012611	016622	020961	024792	028183	032336	036778	041074	045547	049323
003371	008301	012619	016657	020977	024805	028211	032383	036791	041102	045649	049360
003399	008335	012628	016699	021042	024861	028381	032446	036795	041120	045669	049376
003409	008337	012645	016721	021056	024864	028408	032473	036953	041460	045677	049388
003451	008340	012706	016732	021102	024950	028417	032500	036973	041498	045684	049504
003536	008354	012844	016751	021126	024957	028470	032516	036983	041538	045701	049672
003592	008397	012850	016801	021141	024966	028490	032551	037021	041553	045749	049723
003640	008423	012876	016914	021145	024986	028540	032587	037042	041656	045845	049758
003766	008457	012908	016967	021196	024999	028609	032615	037087	041658	045853	049776
003771	008502	012928	017208	021216	025011	028625	032620	037088	041692	045916	049849
003802	008522	013050	017308	021239	025038	028655	032625	037102	041695	045925	049850
003814	008539	013083	017351	021250	025066	028693	032654	037120	041715	045929	049969
003923	008555	013087	017353								

Энэ таблица хадаа тусхай документ болоно, энээнэй ёһоор нөөсэлгын кассанууд тогтоогдоһон гуримай ёһоор үныень түлэхэ болоһон облигацинуудаар 1957 оной январиин 3-һаа тоосоо хэхэ байна.

БМАССР-эй ГОСТРУДСБЕРКАССЫН БА ГОСКРЕДИДЭЙ УПРАВЛЕНИ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-?? отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32 Для междугородных переговоров — 16.

Н—00645. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 7022.